

**ÎN
ACEST
NUMĂR:**

DIN ISTORIA CATASTROFELOR NAVALE

Marile naufragii

de .L Skreaghin

(pag. 4)

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deves

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ANUL XX

37

(1017)

11 septembrie 1964

12 pagini, 1 leu

Campioana de tir cu arcul (Nona Kojina din Lvov)

VIKTOR ROZOV:

Știința de a iubi

(pag. 3)

„Nimeni nu se naște soldat”

INTERVIUL NOSTRU CU K. SIMONOV

(pag. 5)

memento

noua generație

Un tânăr și talentat compozitor, pe nume Andrei Petrov, autor a două baletе, al mai multor poeme simfonice și al muzicii pentru câteva filme, a fost ales în unanimitate secretar al filialei din Leningrad a Uniunii compozitorilor sovietici. N-am fi uluiți, poate, faptul că el ar fi însemnat un caz izolat. Aflăm, însă, că Gaziza Jubanova, o elevă a lui Iuri Șaporin și o muziciană originală care manifestă o predilecție marcată pentru izvoarele folclorice ale republicii ei, a fost aleasă în fruntea organizației compozitorilor din Kazahstan. După cum un alt tânăr, Rodion Șcedrin, este acum secretar al Uniunii compozitorilor din U.R.S.S., alături de maeștri celebri ca Aram Hačaturian, Dmitri Kabalevski, Tihon Hrennikov.

În total, în ultimii șapte sau opt ani aproape douăzeci de tineri compozitori s-au impus în viața muzicală a U.R.S.S., cucerind stîmna colegilor de breaslă mai vîrstnici și prețuirea melomanilor de toate vîrstele. Mihail Tariverdian, de pildă, a vădit un talent extrem de personal într-un ciclu de romane și de „miniaturi vocale” pe versuri de Maiakovski, Leonid Martînov și un număr de poeți japonezi.

Există, însă, printre noii compozitori emulii ai lui Prokofiev, Șostakovici, Hačaturian? Deocamdată e, desigur, greu de făcut o asemenea afirmație. Oricum, însă, la Leningrad se vorbește mult de câțiva tineri care s-au remarcat în ultimul timp. E vorba anume de Boris Tîșcenko, autor al unei simfonii, unui concert pentru pian, al unor preludii pentru orgă și al unor romane, de Vadim Veselov, autor al unui oratoriu pe versuri de Briusov, de Luțian Prigojin, Vladimir Tîfoviți etc. Cele mai mari speranțe sînt legate totuși de Rodion Șcedrin și de tînarul Serghei Slonimski din Leningrad.

m. v.

trei surori

Nu este vorba de piesa lui Cehov. Ci de trei surori autentice, dintr-un sătuc pierdut al Turkmeniei, unde a prîm jocul oceanului de nisip al Karakumului. Păice ale țărânului sărac Muradov, Sona, Surai și Nabat au rămas orfane din fragedă copilărie. O soartă tristă care, în vechiul Turkmenistan, ar fi putut deveni tragică. Dar la ortelînatul din Așhabad, înființat după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, cele trei surori au găsit o nouă familie, plină de dragoste și de căldură.

După ce și-a terminat școala medie, Surai se pregătea să devină învățătoare. Dar întîlînirea cu un teatru i-a răsturnat toate proiectele. S-a înscris la Institutul de teatru și nu a mînat pînă ce a pășit în fața luminilor rampei.

Sona, sora cea mai vîrstnică, muncea de câțiva ani ca institutoare. Dar și la ea exista o ascunsă pasiune pentru scenă, care s-a relevat prin participarea la toate repetițiile și spectacolele lui Surai. Într-o seară, cînd aceasta din urmă s-a simțit rău, Sona a înlocuit-o în spectacol, pe nepregătite. De atunci a rămas și ea actriță. Și încă una de prima mînă. Ca dovadă că a primit titlul de artistă a poporului și Premiul Lenin.

Cît despre Nabat, cea mai mică dintre surori, arta care a cucerit-o este cea a baletului. Ea este solistă a teatrului de operă și balet din Turkmenia și se bucură de aprecierea cea mai deplină a publicului.

Trei surori. Ca și cele ale lui Cehov. Dar cit de deosebit le-a fost destinul!

g. n.

pregătiri

Voleibalul își va face debutul olimpic la Tokio. Pentru prima oară în istoria Jocurilor Olimpice acest sport este admis în rîndul „celor mari”.

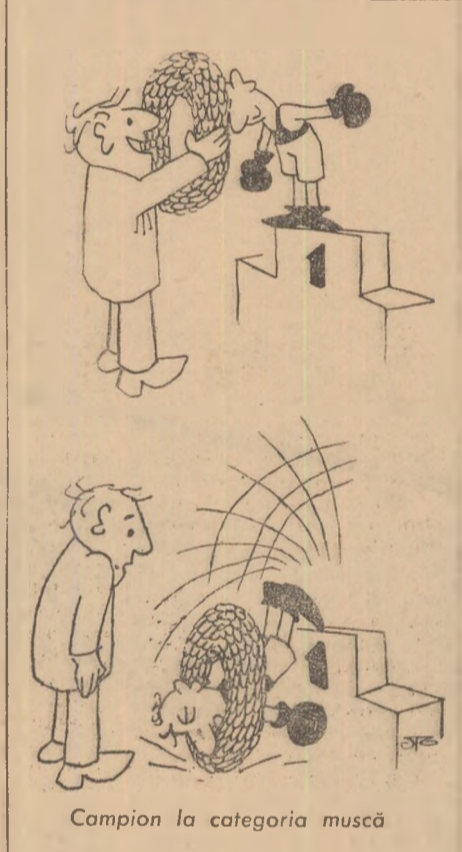
Pregătirile echipelor sovietice — masculine și feminine — au început bineînțeles de mult. Tactica băieților este cunoscută: ofensivă „non-stop”, permanentă agresivitate. Fetele se antrenează și ele cu înverșunare. Să nu uităm că adversarele lor care mai periculoase sînt japonezele care alcătuiesc ceea ce gazetarii sportivi au numit „taifunul asiatic”. Totuși, reputația lor de invincibilitate a fost nițelș știrbită de înfrîngerile pe care le-au suferit în recentul turneu efectuat în U.R.S.S. Voleibalistele sovietice par să se fi adaptat celebrului „serviciu planor” al japonezelor. S-a dovedit astfel că nimeni nu este imbatabil și speranțele în tabăra echipei feminine a U.R.S.S. au crescut.

Într-un articol consacrat acestui sport, ziaristul sovietic I. Arutunian consideră că cele mai multe șanse pentru repurtarea Medaliei de aur la băieții le au România, Cehoslovacia și U.R.S.S. Echipa masculină sovietică a suferit de curînd două înfrîngeri în Iugoslavia dar meciurile respective erau primele dintr-un lung program de pregătiri. Așa încît...

I. Arutunian subliniază în articolul lui că voleibalistii sovietici „au avut multe de învățat de la romîni, excelenți specialiști în această ramură sportivă”.

v. z.

O. TESLER

inima din... buzunar

„Viciu congenital al inimii. Operația e de neînălțurată”. O operație, deci, pe inimă... De fel ușor, deși în secolul nostru asemenea intervenții chirurgicale au devenit curente. Se pare însă că, în Uniunea Sovietică, cu sprijinul inginerilor mediciei au reușit să faciliteze mult intervențiile pe cord.

Să luăm, de pildă, aparatul de circulație artificială a singelui, AIK, unul din celebrități „asistenți” ai chirurgilor sovietici. El permite operarea pacientului pe inimă „uscată”, pe inimă izolată de întregul sistem sanguin. În cursul intervenției singele pătrunde direct în aparat, e saturat cu oxigen umectat în oxigenator și, sub impulsul „inimii” mecanice, pornește de-a lungul vaselor sangvine ale bolnavului. Realizarea, aplicată cu succes la clinica chirurgicală Vișnevski, aparține doctorului în medicină Sarkis Mușeguian, mecanicului șef Lev Martînov, medicului Liudmila Levițkaia și altor colaboratori.

Aparatul de metabolism caloric montat în AIK și prin care trece singele, creează și condițiile indispensabile pentru răcirea artificială a corpului. Vechea metodă, băile speciale cu gheață necesare hipotermiei au devenit, așadar, inutile. Căci aparatul asigură condițiile necesare

letargiei, cînd toate procesele vitale încetinesc nu-1 mai jenează pe chirurg. Uneori, însă, se mai întîmplă, intervine „blocajul inimii”, cînd aceasta încetează să mai bată. În urmă cu zece ani, accidentul ar fi fost fatal. Un mic aparat, al cărui scop a fost realizat, e electrice albe brănzate pe inimă o repun însă în funcțiune. E și aceasta o invenție ingenioasă, un stimulator electric, opera electricienilor Kovaliova și Rostovșev și a fiziologului Nikolai Djavadian.

Toate aceste adevărate minuni venite în sprijinul chirurgiei au fost realizate la Institutul de cercetări științifice în domeniul aparatelor și instrumentelor experimentale chirurgicale. Între altele, cercetătorii institutului au construit un aparat de suturat care, apucînd extremitățile vaselor secționate, le reunește cu ajutorul unor agrafe din tantal, aparate care racordează nervii, suturează plăgile inimii, plămînilor, esofagului, stomacului și intestinelor și ale căror posibilități de aplicare sînt imense.

Dar iată un aparat de o formă ciudată, aducînd parca de o formă pistol. E destinat racordării corneei ochiului, permițînd astfel orbilor să-și recapete vederea. Și iată și ultimul cuvînt al tehnicii chirurgicale sovietice: aparatul AIK-RR care, prin dimensiunile lui, incipe într-o valioasă, e ușor transportabil și poate fi folosit la asigurarea circulației singelui, la tratamentul tumorilor maligne și în multe alte cazuri. În prezent, în atenția cercetătorilor institutului se află o nouă problemă, realizarea unei noi „inimii” mecanice superportative. Ea urmează să fie „montată” în pieptul pacientului și legată cu inima bolnavă. Aparatul care alimentează cea de a doua inimă va putea fi ținut și în buzunar și brănzat la momentul oportun.

O inimă în buzunar! Ce poate fi mai fantastic?

b. a.

articulații din polimeri

Tuberculoza osoasă este, în genere, considerată o boală incurabilă. Necruțătoare, ea îi țintuiește mulți ani la pat pe cei care îi cad pradă. În lupta pe care o duce împotriva tuberculozei osoase medicina nu se poate ajuta — sau mai exact nu se putea ajuta — decît de paleative. Intervenția chirurgicală care se face în asemenea cazuri are în vedere înlăturarea focarului bolii, ceea ce face însă ca de multe ori pacienții să rămînă invalizi pe viață.

După cum anunță presa sovietică, Institutul de tuberculoză din Novosibirsk a obținut, după o lungă perioadă de cercetări, rezultate care par a fi cit se poate de încurajatoare. Sub conducerea lui Mihail Svirjev, directorul Institutului, sînt prima oară în U.R.S.S. a fost pusă la punct și realizată o operație chirurgicală atît de complexă ca ablațiunea focarului tuberculos dintr-o articulație, restabilind în același timp funcțiile articulare. Articulațiile distruse de tuberculoză sînt înlocuite cu ajutorul unui nou polimer: penopolivinilformalul. Acesta e elastic, se integrează bine în țesuturi și face ca bolnavii să se poată folosi din nou de membrele lor, să-și recapete elasticitatea articulațiilor. Bolnavii operați sînt astfel redați muncii și unei vieți normale.

Operația pusă la punct de doctorul M. Svirjev a stîrnit mult interes în cercurile medicale din Uniunea Sovietică și din alte țări ca: Ungaria, Bulgaria, R.D.G., Canada etc. Institutul de tuberculoză din Novosibirsk întrefine acum o vastă corespondență cu medici și pacienți sovietici și de peste hotare.

s. p.

al treilea trăiește!

„Seri din Veșenskaia. Azi m-am întîlnit cu M. A. Șolohov...”

Ceț care, la 20 august 1964, scria aceste rînduri familiei sale din Habarovsk este un înviat din morți!

Cititorii își amintesc desigur de scena emoționantă din cartea a doua a „Donului liniștit” în care este descrisă execuția cazacilor roșii din detașamentul lui Podtelkov. Există acolo aceste cuvinte: „Al treilea a vrut să moară necunoscut și a trecut pragul fără să scoată o vorbă...”

Cînd, la a 40-a aniversare a Revoluției din Octombrie, veteranii războiului civil s-au adunat la mormîntul comun al eroilor podtelkoviști din Ponomarev, regiunea Rostov, bătrîna cazacă Fevronia Kadikova le-a spus:

— Nu-i plîngeți pe toți, unul trăiește. Îl cheamă Juravliov, dar nu știu pe unde o fi.

Juravliov a fost căutat în toată Uniunea Sovietică pînă i s-a dat de urmă în Extremul Orient. Așa se face că în august 1964 eroul s-a întîlnit cu autorul.

Cum a scăpat cu viață Grigori Juravliov? Cazacii albi l-au prins și împușcat în satul Ponomarev. Glonteau n-a nimerit chiar la țîntă și eroul și-a venit în fire noaptea. Ploua mărunt, alături zăceau tovarășii morți. Așa l-a găsit și l-a salvat cazaca Fevronia Kadikova. În casa ei Juravliov și-a vindecat rana, s-a întremat și după ce i-a mulțumit bravei cazace a plecat să continue lupta pentru puterea sovietică. Viața lui zbuciumată l-a purtat pe multe meleaguri, pînă s-a stabilit în Extremul Orient. Acolo l-au găsit vechii lui tovarășii și caldă invitație a lui M. A. Șolohov.

i. s.

mecanisme „inteligente” la lujniki

Vastul stadion „Lujniki” a găzduit pînă zilele trecute Expoziția internațională de mașini pentru construcții și rutiere. Au fost expuse circa 3 000 de exponate din toate colțurile lumii. Pe deasupra copacilor își întindeau gîtul lung macaralele, pe altele se alinau mașini gigantice, alături de pavilioane elegante, adevărate palate de basm. În afară de U.R.S.S. au fost reprezentate 270 de firme din 12 țări.

Parada tehnicii a fost deschisă de mașinile sovietice. Ele au ocupat o suprafață de 16 000 metri pătrați. Au fost prezentate în total 200 de tipuri de mașini fabricate în U.R.S.S. dintre care multe sînt bine cunoscute peste hotare.

Chiar de la primii pași pe teritoriul expoziției, vizitatorii au fost atrași de macaraua autopropulsată „K-1001”. Este una din ultimele noutăți ale tehnicii construcțiilor și e destinată ridicării încărcăturilor cu bucată și asamblării pieselor din beton armat și construcțiilor metalice. A reținut de asemenea atenția agregatul de săpat și frezat „Z.F.M.—2”. Gigantul de 102 tone construit la Uzina de excavatoare din Voronej poate săpa într-o oră un canal lung de cinci sute de metri, lat de patru metri și adînc de doi metri. Cîteva „corăbii ale deșertului”, cum a fost botezat agregatul, răscoale acum pămînturile republicilor Asiei Centrale, schimbîndu-le înfățișarea.

Schimbindu-le internațional organizat în cadrul expoziției au fost discutate căile de dezvoltare a construcției de mașini. Au participat 500 de reprezentanți din diferite țări. E. Novoselov, președintele Comitetului de stat pentru construcția de mașini rutiere și comunale a prezentat cu acest prilej cîteva date interesante. El a arătat că pe șantierele Uniunii Sovietice lucrează astăzi peste 50 000 de excavatoare, 75 000 de buldozere și zeci de mii de alte mașini rutiere și de construcție. În ultimul deceniu producția lor a sporit de cinci ori.

a. v.

Abonați-vă

la

„VEAC NOU”

Oaspeți ai celui de-al III-lea Concurs și Festival internațional „George Enescu“

Aram Haceaturian și Mark Reizen ne-au declarat:

De la bun început trebuie să spun că concursul „George Enescu“ a dobândit o tradiție cu un puternic răsunet în viața muzicală internațională. Fac pentru prima oară parte din juriul acestui concurs dar, din câte știu, acesta din urmă, al III-lea la număr, se bucură de cea mai numeroasă participare. Este un eveniment muzical care a suscitat interesul tinerilor muzicieni din aproape toate cele cinci continente. Și pot să spun că nivelul concursului mă refer la primul tur, este foarte înalt. Printre participanți sunt concurenți care au un nivel de interpretare destul de mare și au obținut pînă acum câteva recunoașteri

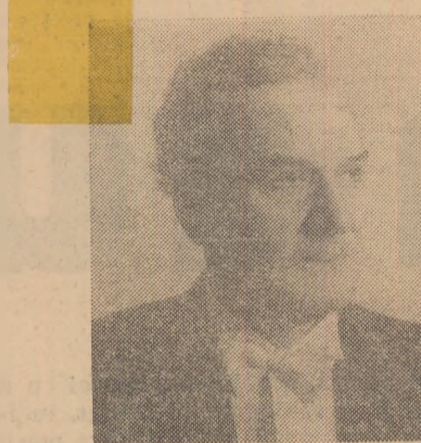
internaționale. Dar, firește, mi-e foarte greu să fac pronosticuri.

Mi-a plăcut felul cum s-au prezentat pianistii români, care mi se par a fi tineri talentați. Nivelul lor artistic dovedește marea înflorire a muzicii românești din ultimii ani. Talentați sunt și concurenții chinezi, francezi și o seamă de tineri din alte țări. Despre școala sovietică de pian pot să spun doar că s-a afirmat de mult în viața artistică internațională și nădăjduiesc că participanții la actualul concurs vor fi și ei la înălțime.

Sînt fericit că am avut prilejul să-l cunosc personal pe George Enescu, în cursul unei vizite la Moscova, cînd a interpretat la vioară un concert al meu. I-am trimis atunci o scrisoare de mulțumire care se află acum la muzeul „George Enescu“. Îmi amintesc și astăzi de primirea călduroasă care i s-a făcut la Uniunea compozitorilor sovietici. Un mic grup de compozitori sovietici s-au adunat în jurul unui pian și Enescu a interpretat cu atîta căldură fragmente din Oedip încît era evident că aceasta era una dintre cele mai îndrăgite lucrări ale sale. Iar zilele trecute, cînd am avut prilejul să ascult această operă în interpretarea colectivului Teatrului de Operă și Balet, am înțeles și mai bine de ce era lucrarea lui preferată.

În încheiere aș dori să transmit un cald salut cititorilor romîni.

Aram Hacheaturian

Intrucît n-au trecut decît cîteva zile de la deschiderea concursului n-aș putea vorbi despre rezultate, dat fiind că aceste prime zile n-au fost încă concludente. De altfel, pronosticurile sînt extrem de dificile deoarece e vorba de o competiție muzicală în care sînt luate în considerare nu numai însușirile naturale ale concurenților ci și multe altele, cum ar fi, bunăoară, tehnica vocală, modul de interpretare, cultura muzicală etc.

Nu sînt la prima mea vizită în România. Venind în țara dv mă gîndeam

cu plăcere la întîlniri cu vechi cunoscuți și mai ales cu maestrul George Georgescu. Dar cînd am coborît din avion am aflat trîsta veste a morții lui, care m-a zguduit puternic. Prin moartea lui George Georgescu muzica românească a pierdut un mare dirijor, un foarte valoros om de cultură iar eu am pierdut un prieten.

Pot să spun că în cei 14 ani care au trecut de la întîia mea vizită în țara dv., România a făcut mari progrese. Bucureștiul mi-a făcut o impresie colosală. Nu seamănă deloc cu orașul de acum 14 ani în care puteau fi întîlnite destul de des căsuțe mici și locuri virane. Astăzi Bucureștiul e bogat în blocuri mari și frumoase, cu o arhitectură splendidă care incîntă ochiul, e un oraș însuflețit, cu o viață trepidantă.

Îmi place publicul român, expansiv, entuziast, cu mult temperament și știind să prețuiască frumosul. Aștept cu nerăbdare să mă întîlnesc cu oameni pe care i-am cunoscut acum 14 ani, care nu m-au uitat și pe care la rîndu-mi nu i-am uitat deși de atunci a trecut atîta vreme.

Mark Reizen

VIKTOR ROZOV:

Știința de a iubi

Cunoscutul dramaturg sovietic Viktor Rozov, autorul unor piese care s-au jucat cu succes și la noi („Într-un ceas bun“, „În căutarea bucuriei“, „Văzuvii“) a publicat în „Komsomolskâ Pravda“ un interesant articol în care expune cîteva puncte de vedere în problema mereu nouă a dragostei. Reproducem articolul cu unele prescurtări.

Ce înseamnă dragoste? Cum trebuie să iubești? Poți să înveți a iubi? Trebuie să știi să iubești? Ce este dragostea modernă? Prin ce se deosebește ea nu de iubirea din secolul al XIX-lea, dar chiar de aceea din ultima perioadă antebelică? Cum trebuie să fie dragostea?

Am pus aceste întrebări nu pentru a răspunde la ele categoric (nici nu cred să o poată face cineva), ci numai pentru a-mi exprima cîteva păreri personale.

Toți oamenii știu ce este iubirea fiindcă fiecare a înțeles acest sentiment. Iar celui care n-a iubit, nu i-l poți explica, așa cum nu poți explica parfumul sau culoarea. Cred, însă, că nu există pe lume oameni care să nu iubească. Eu unul n-am întîlnit. Deși are o sursă comună, dragostea se manifestă la fiecare om într-un anumit fel — personal, individual, curgînd într-o albie unică, irepetabilă. La unii curge lin ca un fluviu liniștit bogat în ape, la alții sinuos, vîdînd neașteptate bulboane și bancuri de nisip, la unii e impetuoașă ca un pîriu de munte, la alții clocotește ca o cascadă etc. etc.

Dar dacă toți oamenii au capacitatea de a iubi, nu toți știu să iubească. Ba aș spune chiar că sînt rari cei ce știu să iubească. Mulți iubesc după principiul „barca mea plutește în voia valurilor“. Iar cînd această barcă se răstoarnă, se împotmolește sau chiar se sfîrîmă de mal, încep lacrimile, oftaturile, vîlcările. Sigur, dragostea fără suferință e rară dar și suferințele pot fi demne, nobile, ele nu trebuie să-l coboare pe om, uneori chiar să-l desființeze. Trebuie să știi să iubești, fiindcă fără știința de a iubi dragostea se poate transforma într-un izvor de suferințe și chinuri permanente. A ști să iubești înseamnă înainte de toate a ști să fii stăpîn pe tine. Dar cum să fii stăpîn, cum să nu te dăruiești cu totul acestui sentiment plăcut, negrîit de dulce, mai ales cînd îl încerci pentru prima oară?!

Eu privesc iubirea în primul rînd ca un act de creație. În sensul cel mai direct și mai nemijlocit al cuvîntului. Baza dragostei este perpetuarea speciei umane. A închide ochii în fața realității că dragostea înseamnă relații foarte intime între bărbat și femeie, a îneca problema în teorii dulcele despre dragoste ca ceva nepămîntean, angelic, e mai mult decît prostesc, e periculos. De aici decurge necesitatea imperioasă ca educația tineretului să se facă complet și corect.

Nașterea unui om înseamnă nu numai aducerea pe lume a unui boț de carne vie. Ci înseamnă și nașterea unui suflet viu. Prin „suflet“ înțeleg extrem de bogata și tainica lume interioară a omului. Sufletul este Esențialul la om. De fapt e însuși omul.

Cu ce fel de suflet se poate naște însă, un om conceput fără dragoste? Îmi pun această întrebare și mie. Știința a demonstrat că legăturile incestuoase duc la degenerare, de aceea și sînt socotite nelegale și nefirești. De asemenea se știe că din părinți imorali se nasc aproape întotdeauna copii slabi nu numai fizicește ci și moralicește.

unui om nu ajunge legătura fizică: Nu, pentru nîi alt fel de legătură — și aceasta se numește dragoste. Instinctul animalic de înmulțire nu trece de dragoste. Fac această precizare tocmai pentru că la baza dragostei stînd și acest instinct puternic, el poate fi luat drept dragoste.

★

Nu vreau s-o fac pe moralistul și înțeleg foarte bine că în cursul dezvoltării omenirii, anumite categorii morale se schimbă, chiar în cadrul aceleiași societăți. S-au schimbat pînă și noțiunile și reprezentările noastre despre timp, spațiu, viteză. Media de viață a crescut, adolescenții au început să se maturizeze mai repede și intelectual și fizic, știința a dovedit că a crescut și înălțimea medie a oamenilor (în Anglia ghidul unui castel medieval mi-a spus că zalele cavaleresti ar încăpea azi numai pe oameni scunzi).

Egalitatea bărbatului și femeii în toate aspectele vieții sociale și traiului cotidian a atins aproape absolutul, așa

„Omul care știe să-și stăpînească patimile este pentru mine un ideal“.

SHAKESPEARE

încît ideile despre slăbiciunea și lipsa de apărare a femeii ne apar azi ca un anacronism. Cum să le socotim slabe pe fetele noastre care înalță baraje, construiesc case, participă la conducerea treburilor statului! Pînă și asemenea indiscutabile drepturi bărbătești ca o invitație la cinematograf sau la cofetărie încep să se cлатine — reprezentantele fostului sex slab preferă să-și plătească singure partea lor de consumație spre a-și simți mai deplin independența.

Dacă am ține seama numai de aceste schimbări — departe de a fi toate — și tot ar reieși limpede că vechile relații dintre oameni n-au rămas aceleași.

Unii se întreabă dacă îndrăgostiții moderni mai pot să ofteze și să privească Luna cu ochii dinainte, dacă e obligatoriu ca ritualul dragostei să rămînă neschimbat. Nu, nu este obligatoriu. Dar trebuie făcută cu mult discernămint deosebirea dintre noile relații care se stabilesc între oameni — relații neobișnuite, poate chiar șocante pentru anumite gusturi — și lipsa de măsură de care dau dovadă unii tineri. Multe greșeli și abateri în sfera raporturilor amoroase se comit nu atît din rea intenție, cît din ignoranță, dintr-o inadmisibilă incultură spirituală. În ce mă privește sînt gata să-i suport pe tinerii care umblă îmbrățișați pe stradă, deși n-am să ascund: la vederea lor mă simt puțin jenat și nu mă părăsește gîndul că această afișare publică a unor sentimente atît de intime înseamnă subestimarea acestor sentimente, devalorizarea, trădarea lor. Mi-am pus adeseori întrebarea: să fie vorba de sentimente cu adevărat mari, sau este numai o demonstrație a frivolității și libertății relațiilor, prin care unii tineri înțeleg dragostea?

Anul trecut am făcut o călătorie în S.U.A. unde am avut ocazia să abordez de cîteva ori discuții despre tineretul modern, despre moravurile și comportarea lui. Cu aceste ocazii am auzit multe păreri interesante. Dar există acolo și următorul punct de vedere: pudorarea, castitatea și modestia în relațiile de dragoste sînt simțăminte depășite, care îl împiedică pe om să trăiască liber și generează tot felul de complexe; aceste simțăminte „atavice“ trebuie cîc înăbușite, omul trebuie să triumfe asupra lor. De aceea în multe țări burgheze s-a născut nu numai teoria, ci și practica așa-numitei iubiri libere. După ce își potolesc curiozitatea, se saturează de „dragoste“, protagoniștii se căsătoresc, își întemeiază un cămin, au copii. Tinerețea furtunoasă trece, urmează „fericirea calmă de familie“. Dar este numai o aparență de calm și fericire. S-a dovedit că sistemul nervos al unor astfel de soți este serios zdruncinat, de aici înclinația spre băutură, narcotice, perversiune. Nu întîmplător cinematografia și literatura burgheză abordează temele singurătății, sexualității, tulburărilor psihice.

Omenirea nu are nevoie de o asemenea libertate a iubirii. Năzuința spre eliberarea de „complexul“ pudorării, al purității, chiar al geloziei nu asigură dorita libertate, ci îl sărăcește pe om. Omul care știe să se stăpînească este întotdeauna mai puternic și mai bogat sufletește decît cel ce-și pierde frîul, chiar dacă acesta socotește că și-a dobîndit astfel libertatea.

Nu încerc să ghicesc care va fi ritualul iubirii în viitorul apropiat dar mi-e absolut limpede un lucru: dezordinea și frivolitatea relațiilor sexuale nu-l fac pe om mai liber, mai fericit și mai sănătos, ci îl extenuază, îl secătuesc, îi urîtesc sufletul și, mai ales, pot avea o influență nefastă asupra copiilor, asupra generațiilor, asupra neamului omenesc. Iubirea frivolă, inconștientă, iresponsabilă nu îmbogățește lumea spirituală a omului, nu favorizează înflorirea tuturor calităților lui posibile, ci îl macină, îl pustiește, îi face viața mai săracă și mai anostă.

Un bărbat care iubește profund și puternic o femeie devine el însuși mai profund, mai puternic, mai bogat — putîndu-se astfel manifesta ca o personalitate interesantă, capabilă să dea mai mult oamenilor și să primească mai multe satisfacții de la viață.

A ști să rămîi nobil și demn în dragoste nu e întotdeauna ușor. Se cer mari eforturi interioare. Frumusețea, meritele unui om se măsoară în viață și cu felul în care el iubește. A-ți pierde stăpînirea, a te lăsa în voia patimilor mari și mici, e mult mai ușor decît a ști să-ți păstrezi măsura. Voința este una din marile forțe ale omului.

Am avut ocazia să aud — nu numai de la tineri, ci și de la bătrîni — părerea că în zilele noastre nu mai există iubiri mari. Ce poți răspunde la asta? Decît doar că prostia nu ține seama de vîrstă. Iubirile mari au fost în toate timpurile o raritate. Există și în zilele noastre. Vorbesc despre marea iubire nu ca de o normă, ci ca de o culme către care trebuie să năzuiesc fiecare. La fel de firească ca și năzuința unui tînar matematician sau fizician nu numai de a ajunge Einstein, Landau sau Kolmogorov, ci chiar de a-l întreci, sau de năzuința unui tînar poet de a deveni un nou Pușkin, Blok sau Esenin. Important nu e dacă vor ajunge Landau sau Blok, importantă e năzuința în sine, fiindcă aceasta este cea mai bună garanție de atingere a idealului propus.

Iar dacă vreun tînar îmi va spune că știința, tehnica modernă, problemele care stau în fața omenirii au umplut într-atît existența oamenilor încît „dragostea a trecut undeva pe planul al zecelea, am să-l întreb: nu cumva își fură singur căciula gîndind așa?

marile naufragii

Din istoria
catastrofelor navale

Știați că... în secolul nostru, secolul navigației cu mașini și al folosirii pe scară largă a radiocomunicațiilor, în fiecare an dispar fără urmă de la două pînă la patru nave maritime? Nimeni nu cunoaște cauza dispariției lor. Ba e greu chiar de făcut supoziții în legătură cu asta. Căci analele maritime cuprind asemenea întâmplări petrecute pe mare cum nici cea mai avîntată închipuire n-ar putea imagina. Oceanul își îngăduie adesea „glume” cu marinarii. Uneori „glumele” se sfîrșesc cu bine dar de cele mai multe ori au un deznodămînt dramatic. Ar fi, însă, nedrept să punem toate nenorocirile pe seama forțelor dezlănțuite ale naturii. Experiența a arătat că cele mai multe avarii și catastrofe au fost cauzate de lipsa de atenție, de neglijența oamenilor. O mică neatenție, aparent fără importanță, din partea echipajului, o eroare comisă de ofițerul cu navigația, ba chiar și un caz de indisciplină al unui pasager pot deveni cauze ale unor catastrofe marine de mari proporții. Toate acestea impun în mod evident o respectare riguroasă a normelor adoptate în urma îndelungii

Ce consecințe pot avea „glumele” oceanului și abaterea de la normele pomenite veți afla din rîndurile de mai jos. Întîmplările sînt adevărate, deși uneori e greu să fie considerate ca atare.

Meteorit căzut pe puntea unei nave

Deși pe suprafața planetei noastre cad zilnic circa o sută de tone de materie meteoritică e greu de crezut ca un meteorit să nimerească chiar pe puntea unei nave. În tot cursul istoriei navigației comerciale au fost înregistrate numai vreo zece asemenea cazuri. Iată câteva. Vasul maritim englez cu trei catarge „Eklipse” ieșise tocmai din portul Newcastle și se îndrepta spre San-Francisco. În a 85-a noapte, în timp ce se afla în Oceanul Pacific, s-a auzit deodată un trosnet puternic și arboretul de rîndunică s-a prefăcut în tîndări. Un meteorit de mărimea unui cap de om străpunsese vasul pe toată grosimea lui. Incendiul izbucnit în cala navei a fost stins dar spîrtura de la fund n-a putut fi astupată. După ce a pompat apa timp de patru zile și patru nopți, fără întrerupere, echipajul a trebuit să părăsească nava care, curînd, s-a scufundat. Atunci marinarii au hotărît să ajungă cu șalupele pînă în insulele Hawaii. Naufragiații au avut de parcurs 900 de mile. În a 17-a zi de plutire treisprezece supraviețuitori din șaisprezece au urcat pe tîrm.

Același destin l-a avut în Oceanul Atlantic și nava engleză cu pînze „Sagittarius”. Un meteorit de proporții și mai mari a retezat vasul, care s-a scufundat alit de repede încît echipajul abia a reușit să lanseze șalupele la apă.

În ajunul celui de-al doilea război mondial cargobotul olandez „Ocean” era cit pe ce să devină și el victima unui meteorit. În timp ce nava se afla la nord-est de tîrmul Americii, la cîțiva metri de bordul ei a căzut un meteorit uriaș. Valul stîrnit de ciocnirea meteoritului cu suprafața apei era gata să răstoarne nava. Apa din jur a început să clocotească și vaporul s-a pomenit învăluit într-un nor de gaz asfixiant care, din fericire, a fost împrăștiat de vînt.

Tunami

Tunami — așa numesc japonezii giganticele valuri iscate în largul mării și răspîndite pe întreaga suprafață a Oceanului Pacific de cutremurele subacvatice, de deplasările fundului oceanic sau de erupția vulcanilor submarini. În larg, valurile tunami nu sînt periculoase, ba uneori nici nu se simt. Dar pe măsură ce se apropie de tîrm, unde apa e mai puțin adîncă, valurile ating deseori o înălțime de 20 de metri și uriașul zid de apă se năpustește asupra tîrmului măturînd totul în cale.

În octombrie 1746 un puternic tunami a distrus portul Callao, unul din cele mai însuflețite porturi ale Americii de Sud la Oceanul Pacific. Numai 200 de locuitori au izbutit să scape cu viață. Nouăsprezece din cele 23 de nave aflate în port în clipa cînd s-a dezlănțuit tunami s-au scufundat, celelalte au fost aruncate pe tîrm. Fregata engleză „Saint-Firmin” aflată în cursă s-a pomenit pe vîrfurile unui delușor.

În august 1883, la 20 de minute după primul șoc al puternicului cutremur în regiunea Arica de pe tîrm s-a năpustit un val peruvian, metri înălțime. Apoi marea s-a urcat trei depărtare de o milă, după care asupra tîrmului s-a abătut un nou val, înalt de astă dată de șapte metri. Toate navele aflate în rada porturilor din regiune au fost aruncate pe uscat. Canoniera americană „Waters”, aflată la trei mile de tîrm, a fost urcată de tunami pe uscat, la două mile de litoral și depusă la poalele unui deal acoperit de păduri. Printr-o întîmplare

asemănătoare a trecut, în august 1883, și o canonieră în timpul erupției vulcanului Krakatau, dintre Java și Sumatra. A treia explozie a vulcanului a dat naștere unui val de proporții gigantice care a înecat totul în jur. Valul a atins o înălțime de 35 de metri. Toate vasele aflate în raza insulei au fost nimicite. Canoniera ancorată în portul Belukbetung a fost purtată la o milă și jumătate în inima insulei Java.

O întîmplare cu totul neobișnuită a trăit cargobotul englez „Avangard”. În ianuarie 1904 nava a fost aruncată de un tunami pe insula Chandeleur din golful Mexic. Vasul a rămas pe uscat timp de doisprezece ani. În iulie 1916 asupra insulei care adăpostește între copaci nava „Avangard” s-a năpustit un tunami și mai puternic. De astă dată valurile au purtat vasul înapoi spre mare. După care „Avangard” a pornit din nou în cursă de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat.

Un vapor călare pe un iceberg

În iulie 1893, nava canadiană „Portia” pleca din portul Saint-John spre New-Brunswick. Era o zi senină. Deodată, unul din călători a văzut la orizont un iceberg uriaș. Pasagerii l-au rugat pe căpitan să se apropie cît mai mult de ghețar pentru a-l privi de aproape. Nu mult după aceea „Portia” s-a apropiat cu bordul stîng de muntele de gheață, oprind la aproximativ 70 metri de el. Icebergul avea peste 250 de metri lungime și aproape 70 înălțime. Pe neașteptate, colosul de gheață, strălucind în soare, a început să se depărteze de navă. La cîteva secunde după aceea

nava s-a cutremurat din tot „corpul” și pasagerii, cuprinși de groază, au simțit cum vasul se ridică din apă. Într-o clipită vasul a fost urcat pe cîmpul de gheață al icebergului.

Explicația fenomenului? Era vorba de o coincidență fatală: icebergul începuse să se răstoarne tocmai în momentul cînd s-a apropiat de el vaporul. Se știe că, atunci cînd sînt supuse unui proces de topire, icebergurile își pierd echilibrul și din cînd în cînd se răstoarnă în apă. Din fericire, de astă dată, icebergul n-a făcut o întoarcere totală. Au trecut așa cîteva minute: trupul navei se cutremura și, cum se spune, „scîrțîia din încheieturi”, elicea continua să spintece aerul. Treptat, partea de ghețar pe care se afla nava a început să se cufunde în apă și „Portia” s-a pomenit din nou în elementul lichid. Aveau însă timp să se deformeze încît abia s-a „tîrît” pînă la portul cel mai apropiat.

Pirați decapozi

Presa mondială publică deseori știri senzaționale despre bărci și nave pescărești atacate de caracatițe. Giganticele animale marine, pomenite sub numele de „polipi” încă de scriitorii antici și despre care marinarii din diverse țări povestesc întîmplări care de care mai neobișnuite, există aievea. Astăzi specialiștii au reușit să le cunoască bine.

Calmarii sau caracatițele, cum li se mai spune, sînt animale gigantice din clasa iar cînelor cefalopode. Octopodul are opt nosc pește zece tentacule. Astăzi se cunosc cîteva specii de calmari gigantici Oceanului Înghețat, oceanele, cu excepția celui mai mare exemplar din Nord. Lungimea știința este de 18 metri. Se crede că ar exista calmari și de 25-30 de metri

Agresivii calmari nu sînt prea intimidat de faptul că adversarul de oțel este mult mai puternic decît ei. Se vede, dar, că vechile legende marinărești despre krakeni, cu mai curajoase și mai puternice viețuitoare ale adîncurilor, nu sînt chiar atît de fantaziste.

Balene fioroase

Cașaloții sînt cea mai fioroasă specie de balene. Istoria vînaților de balene cunoaște destule cazuri de vase atacate de cașaloți.

În 1819 baleniera americană „Essex” a fost atacată în sudul Oceanului Pacific de un cașalot gigantic. Animalul a lovit în cu capul în prova navei și, amețit de dură, a ieșit la suprafață de partea opusă. După cîteva minute a „atacat” noua baleniera lovind și de astă dată în prova. Drept urmare, în partea sub-sibilă a navei s-a format o spîrtură uriașă și „Essex” a dispărut curînd în adînc.

Un alt caz, care a făcut mare vîlvă, a întîmplat în 1850. O balenă prinsă în pînze s-a scufundat în adînc de unde a venit și a lovit cu putere nava „Alexander”. Din această încercare vasul s-a ales în spîrtură de unde i s-a tras și „moartea”. Echipajul balenierii a fost salvat cu navă aflată în întîmplător în apropiere. Cinci luni după această întîmplare baleniera „Rebecca Sims” a prins un cașalot de proporții gigantice. Pe spinarea lui a fost găsite două harpoane cu inscripția „Alexander”.

În 1947, baleniera sovietică „Entuziazm” a fost oprită în loc în regiunea insulei Comandore de un cașalot lung de 17 metri și greutate de 70 de tone, a lovit cu o viteză și mai mare în regiunea cîrmei, în ce înainta cu o viteză de mai bine de

Se cunoaște un caz cînd un grup de vînațori de balene a scos din stomacul unui cașalot un fragment de tentacul de calmar „gros cît trupul unui om”.

Atacă, însă, acești calmari gigantici și navele moderne?

Petrolierul norvegian „Brunswick” cu un deplasament de 15 000 tone a fost, după cum relatează căpitanul, atacat în trei rînduri de calmari gigantici. În toate cazurile caracatițele s-au comportat la fel. Au apărut pe neașteptate la suprafața apei în spatele navei. Apoi, gonind cu o viteză de circa 38 de kilometri pe oră, au ajuns din urmă nava, un timp au plutit paralel cu ea și deodată s-au năpustit asupra ei cu o mișcare fulgerătoare. Șerpuind ca niște reptile gigantice, tentaculele lor s-au agățat de navă dar nu s-au putut ține de corpul ei nedat. Alunecînd spre cîrmă caracatițele au nimerit în elice și au fost tăiate de brațele acesteia.

noduri, a sfîrșit arborele elicei (oțel) și a scos din funcțiune instalația de guvernare. După ce cașalotul a fost cîrît și scos la suprafață s-a constatat că ferise doar cîteva zgîrieturi de cîte un centimetru și jumătate lungime, pe pielea pului.

Nave scufundate de fluturi

Cargobotul german „Adler” naviga în 1913 către Golful Persic. În drumul nava avea de trecut în apropierea unei primejdioase care abunda în stînci și corăbii marine. Marea era neobișnuit de calmă. Spre amiază s-a iscat un vîntuleț și, pe neașteptate, cerul s-a acoperit de

L. Skreaghin

(Va urma)

Nimeni

INTERVIUL NOSTRU

nu se naște soldat

K. Simonov despre noul său roman și despre creațiile altor scriitori

Pentru cititorii români, Simonov nu are nevoie de carte de vizită. El este cunoscut pentru cărțile sale traduse în limba română, dintre care ultima a fost **Vii și Morți**. I-o declar asta de la primele cuvinte pe care le schimbăm și, bucurându-se, îmi evocă amintirile sale legate de România.

Prin 1941, în timp ce țara noastră era ocupată de trupele naziste, Simonov se afla pe un submarin sovietic. Submarinul, navigând în apele Mării Negre s-a apropiat de Constanța unde au fost așezate mine împotriva navelor germane aflate în port. În fundul mării, așteptând oricând să fie rănit sau ucis, Simonov nu se gândea atunci că va avea prilejul, câțiva ani mai târziu, să cunoască țara noastră în împrejurări cu totul diferite. A doua întâlnire, cea adevărată, cu poporul român, a avut-o imediat după 23 August. În calitate de corespondent de front, Simonov a ajuns la București înaintea Armatei Sovietice. Sentimentul dominant pe care l-a trăit, văzând mulțimile desfășurate pe străzi: în camionul deschis cu care trecea pe străzile Capitalei noastre au fost aruncate puzderie de flori. Un buchet l-a rănit pe frunte. „Rana” asta, îmi spune Simonov, n-o voi uita niciodată.

Mai cunoaște țara noastră prin literatura contemporană, în special prin piesele reprezentate în U.R.S.S. Dintre scriitorii români se simte mai apropiat de Titus Popovici pe care l-a cunoscut la Leningrad și al cărui roman **Setea**, tradus în limba rusă, îl consideră extrem de interesant, prețuind în special caracterele viguroase, foarte puternice, ale celor doi eroi: Ana și Mitru Moț.

Vorbind, Simonov rostește fiecare frază cu dificultate, parcă ar medita asupra ei îndelung. Ochii săi vii, pătrunzători, surprind în privirea mea un semn de întrebare. Și atunci, face o paranteză istorisind următoarea întâmplare hazlie:

— Cind eram și tânăr, și poet, am lucrat în redacția revistei *Literaturnaia Gazeta*. Am scris atunci un articol critic despre unul din poezii noștri cunoscuți, să-i zicem X. X s-a supărat rău, a venit la redactorul șef și i-a spus: — Ați scris despre mine așa și așa. Că o asemenea critică nu-i decît un mod de a birli, treacă-meargă, dar de ce ați încredințat articolul unui tânăr care nu cunoaște nici măcar literele alfabetului, nu înțeleg... Avea dreptate, surde ironic Simonov, eu nu pronunț bine literele I și n...

— Defectul acesta de pronunție, pare-se, nu v-a împiedicat să scrieți volume de versuri și proză. să deveniți un orator și un polemist apreciat...

— Nici să îmbătrinesc, intervine malițios Simonov, mîngîindu-și părul aproape alb.

— Nici să fiți în plenitudinea puterilor creatoare... (În ciuda părului albit, care mărturisește ani de experiență trăiți din plin, scriitorul bronzat, vînjos, are alura unui combatant puternic). După cîte îmi închipui, scrieți... Ce anume?

— Lucrez la romanul **Oamenii nu se nasc soldați**. Acțiunea romanului se petrece în timpul bătăliei de pe Volga. E vorba de oamenii care nu s-au născut soldați dar au învins pe acei ce-au susținut că s-au născut soldați. Sensul polemic, anti-militarist, al titlului este evident.

În **Vii și Morți** am cuprins începutul Războiului de Apărare a Patriei. Oamenii nu se nasc soldați evocă momentele culminante ale războiului iar al treilea roman,

Konstantin Simonov

la care lucrez acum, se va ocupa de perioada sfîrșitului războiului.

— O trilogie...

— Da, o trilogie despre război. Cu toate că scriu despre eroi și război, pun în valoare problema de conștiință. M-a preocupat în special atitudinea comandantului pe front: bărbăția, spiritul său cetățenesc, responsabilitatea sa față de viața oamenilor, a tovarășilor săi.

Mi-a fost greu să scriu acest roman. Nu puteam im-

prumuta eroilor părerile și gândurile mele de acum, am ținut să împărtășesc poziția și reacțiile lor de atunci față de evenimentele războiului.

— Simțindu-se în același timp punctul de vedere, de azi, al autorului?

— Desigur. Cind eram tânăr, îmi plăcea să impart oamenii în două categorii: oameni mulțumiți de ei înșiși și oameni neliniștiți. Era o categorisire cam naivă, importantă însă pentru mine, care îmi amintește de versurile unui poet scrise după Revoluția din Octombrie. Poetul aseamăna Calca Laptelui de pe cer cu o cale a vieții umane. Există o Cale a laptelui egoistă, în care fiecare trage totul către sine, și există cealaltă cale, a dăruirii superbe în folosul semenilor săi.

— **Vii și Morți** s-au transformat într-o povestire cinematografică, în regia lui Alexandr Stolper. Există intenția de a transpune în teatru romanul dv.?

— Regizorul Tovstonogov are intenția să realizeze o dramaturgie care va păstra din roman dezbaterile dramatice a conștiinței.

— Există o anume trăsătură comună romanului, ecranizării cinematografice și dramatizării, dincolo de deosebirile de gen?

— Așa cum în cinematografie sint partizanul filmului alb-negru și nu agreez filmul colorat, festiv, în proză sint pentru un realism puternic, viguros, fără lucruri exterioare, fără ceea ce se obișnuiește a se numi poezie în proză. Poate este exagerată imaginea dar filmul în culori mi se pare a fi făcut dintr-un soj de confetti, din niște „nu mă uita” crescute artificial. Asta nu înseamnă că nu înțeleg și nu apreciez cinematograful poetic, de pildă, filmul Copilăria lui Ivan, deși din punct de vedere artistic e departe de vederile mele. Repet, sint partizanul narațiunii dense, puternice, concise, precise, iar în proza de război prețuiesc Tranșeele Stalingradului de V. Nekrasov și Steaua lui Kazakievici.

— Pentru că ați deschis o paranteză despre confrăți, ce scriitori apreciați din literatura mondială contemporană?

— Evident, pe Hemingway, care mi se pare a fi cel mai mare scriitor al secolului 20. El a deschis noi drumuri în sondarea psihologiei umane; îmi plac eroii lui viguroși, puternici, asemănători scriitorului. Cred că Hemingway a cunoscut perfect sufletul omenească și îl asemănă cu un medic care pune diagnosticul în cîteva minute și în cîteva cuvinte. Dintre toate romanele și nuvelele lui prețuiesc cel mai mult Cui îi bate ceasul, imn al bărbăției, al eroismului fără emfază, expresie a atitudinii antifasciste, a dragostei pe care Hemingway o purta Spaniei.

— Pentru că ne apropiem de sfîrșitul convorbirii noastre, am dori să ne împărtășiți gândurile dv. despre România.

— Voi fi foarte scurt. Vă doresc același lucru pe care mi-l doresc mie, popoului meu. Unui foarte bun prieten nu-i poți ura decît să-și împlinească visurile pe care ai dori tu însuși să le înlăptuiești. Iar mie îmi doresc să ajung cît mai repede în România și sper să-mi realizez această năzuință curind.

Ion Mihăileanu

Literatura și știința

Sub titlul de mai sus, revista „Voprosi literaturi” supune unei noi dezbateri relațiile dintre literatură și știință în lumea contemporană. Țelul principal: căutarea punctelor de contact dintre cele două domenii de activitate omenească menite evident să confere științei și slujitorilor ei un loc mai însemnat în creația literară.

Fantezie și intuiție

Într-una din intervenții, A. Șarov încearcă o investigație în psihologia creației științifice, cu ajutorul măturii depuse de unii savanți. Șarov consideră drept semnificative cuvintele biochimistului de renume mondial Albert Szentgyörgyi „Cercetarea este rareori condusă de logică; de cele mai multe ori ea se ghidează după aluzii, presupuneri și intuiții”. Și mai departe, același om de știință declară: „Țesătura de bază a muncii de cercetare este fantezia, în care se împletesc firele rațiunii și calculului”.

Mărturia savantului este folosită de autorul articolului pentru a dovedi una dintre interferențele posi-

bile ale științei cu literatura, o fearestră ce se deschide scriitorului spre lumea științei, un teren comun de acțiune.

Biografia cercetătorului sau biografia științei

V. Kaverin este un scriitor care a încercat să ia cu asalt fortărețele științei, folosindu-se de armele literaturii. Intervenția lui se bizuie pe o veche experiență și avansează ideea romanului științific ce poate avea ca obiect nu numai biografia omului de știință, ci și biografia unei sau alteia dintre ramurile științifice actuale.

Kaverin este de acord cu un alt scriitor sovietic, Iuri Tinianov, care spunea că în noile condiții, „rolul scriitorului nu este doar în aceea de a studia și de a-i înțelege pe oamenii de știință. Scriitorul trebuie să devină un fel de intermediar între știință și omul simplu...”

Despre ce este vorba? Pentru a-și lămuri ideea, Kaverin apelează la un exemplu. Printre cunoștințele predate în școală sint și cele referitoare la rotația Pămîntului în jurul Soarelui. „Dar — spune în continuare scriitorul — îndrăznesc să vă asigur că, în viața de fiecare zi, omul obișnuit nu realizează faptul că Pămîntul se învîrtește și, ca în urmă cu 1 000 de ani, are impresia „că Soarele răsare”. Aici nu este vorba de cunoștințe, ci de conștiință, pe scara căreia omul de știință a urcat cîteva trepte în plus, deosebindu-se astfel de omul obișnuit. Cîtă vreme cunoștințele stau undeva în rezervă, lucrurile nu se schimbă. Dar cind cunoștințele devin un fapt de conștiință, se schimbă multe.

Scriitorul poate să implice descoperirea științifică în conștiința umanității este de părere Kaverin.

Einstein și Dostoievski

Afirmația de mai jos a lui Einstein, ar putea să pară cu totul neobișnuită, dacă n-ar fi și adevărată;

„...Dacă mă întrebați cine mă interesează mai mult acum, am să răspund: Dostoievski. Dostoievski îmi oferă mai mult decît oricare gînditor științific, mai mult decît Gauss”.

Bizuindu-se pe această mărturie D. Danin își susține părerea că interdependența dintre actual creator științific și literar este mult mai profundă decît ar părea la prima vedere. În această ordine de idei el citează multe alte fapte. Astfel, cunoscutul om de știință S. I. Vavilov a fost nedespărțit, de-a lungul vieții, de Faust-ul lui Goethe. După ce a acoperit marginile unei ediții de buzunar cu tot felul de comentarii, i-a adăugat un caiet de același format, pentru a-și continua meditațiile.

Alteori, omul de știință se dovedește și un pasionat mînuitor al penelului sau al unui instrument muzical. Copernic a fost și pictor, iar Max Planck era să devină... pianist.

★

Într-un veac în care știința este omniprezentă și are poziții-cheie în multe domenii, încercarea de a o umaniza prin intermediul literaturii merită fără îndoială toată atenția.

Ec. L.

Știm totul despre

Socotind cuvântul „huilă” ca un termen comun pentru denumirea diferitelor izvoare de energie pe care natura le oferă omului, proveniența acestora este bine stabilită. Huila solidă denumește trunchiurile de copaci din era primară, huila albă — căderile de apă, huila albastră — fluxul și refluxul mărilor, huila galbenă — căldura soarelui, huila roșie — „soffionii”, emanațiile de aburi fierbinți conținând diferite substanțe chimice, huila verde — puterea apelor leneșe de șes, în sfârșit huila incoloră — forța vântului. Până aici totul e limpede. Dar huila lichidă, aurul negru, cum i se mai spune, de unde provine? Este o întrebare care până acum n-a primit încă un răspuns unanim acceptat. Să vedem de ce.

Cine a apărut mai întâi:

O taină a planetei noastre

„Nu departe de satul Moinești din ținutul Bacăului, iese dintr-un izvor bitumen amestecat cu apă, de care se slujesc țărani noștri la unsul roților. Locuitorii îl numesc *păcură* și spun că s-ar sluji de el mult mai bine la nevoile casnice decât de cel extras din copaci, dacă s-ar putea înlătura apa”. Așa scria despre țitei acum 250 de ani Dimitrie Cantemir în „*Descriptio Moldaviae*”, fără însă a se întreba din ce provine. Cuvântul „*păcură*” vine de la latinescul *picula*, diminutivul lui *pix*, care denumea substanța rășinoasă aglutinantă secretată de unii copaci.

Lomonosov, savant enciclopedist rus mort la 40 de ani după Cantemir, a studiat și el țiteiul și, preocupat să afle originea lucrurilor, a emis părerea că acesta ar deriva din descompunerea unor substanțe organice. Lomonosov a fost influențat poate, în emiterea acestei ipoteze, și de proprietățile comune pe

care le are țiteiul cu lichidul viscos secretat de unii copaci.

După un secol și mai bine, în 1877, într-o vreme când mai toată lumea admitea că țiteiul este produsul unor transformări speciale ale lumii organice, chimistul Mendeleev, studiind repartiția zăcămintelor de țitei din regiunea Baku și din Pennsylvania (S.U.A.) și făcând mai multe experiențe, a ajuns la o concluzie surprinzătoare. Țiteiul ar rezulta, conform noii teorii, nu din resturi de organisme vii, ci dintr-o reacție chimică: apa, care descompune carburile metalice incandescente din adâncurile Pământului, ar fi dat naștere la tot felul de hidrocarburi, din al căror amestec și combinație ar fi rezultat țiteiul. Cine din noi nu știe că dacă torni apă peste carbid, carbură de calciu, se produce o hidrocarbură gazoasă, acetilena, care servește la sudură și la iluminat? Geograful Humboldt și chimis-

tul Berthelot admiteau că țiteiul are o origine chimică-eruptivă.

Organici contra anorganici

De atunci și până în zilele noastre oamenii de știință care au încercat și mai încearcă să explice originea petrolului s-au grupat în două tabere: unii, mai numeroși, în tabăra „organică”, ceilalți în tabăra „anorganică”. De aci înainte îi vom numi pe cei dinții *organici* iar pe cei din urmă *anorganici*.

Este extrem de interesant de reținut că discuțiile dintre cele două tabere au dus la rezultate pe care nimeni nu le intuia la început.

ros, deasupra regiunilor acoperite cu ție planează în permanență o ceață albăstruie. Aceasta ar fi formată, din hidrocarburi volatile și din alți apropiați, pe care îi degajă în atmosferele vitale ale plantelor. Acestea sunt antrenate de apă spre pământ, se leagă și, după un timp îndelungat, între ele, dând naștere țiteiului.

Anorganicii nu admit însă ipotezele sus. Recent, profesorul N. Kudrevtșev, din Moscova, profesorul N. Beskrovni, ambii de la Institutul de cercetări geologice și petrolului, scriau în cadrul unui articol că țiteiul ar veni de jos, de la mari adânc-

Epopoea „aurului negru”

Coline gheboșate, dealuri caracteristice regiunii submontane. În fundul unei văi, o construcție bizară, nemaîntilnită prin aceste locuri presărate cu case acoperite cu șindrilă și populate cu oameni care mai purtau ițarul și sumanul. În preajma unei barăci de scindură, un soi de turn ca o piramidă, și el din lemn, lăsa să răzbată sunete ciudate: lovituri surde, monotone, care zguduiau solul. Așa arăta una din primele sonde de foraj de la poalele Carpaților, urmată curînd de multe altele, o pădure sui-generis.

Dar, vorba înțeleptului, nimic nu-i nou în lume! Căci și această descoperire a minții omenești, indiferent de locul unde a fost aplicată pentru „prima oară”, în Pennsylvania, la Baku sau în alte colțuri ale lumii unde uneori petrolul murea chiar la suprafață, își are o istorie foarte veche, mult mai veche decât ne imaginăm de obicei. Așadar, să facem o scurtă incursiune în istoria petrolului, să parcurgem filele unei epoei necrisoare încă dar care, atunci cînd va fi consensată între copertile unui tom, va suscita nu mai puțin interes decât alte euceriri ale genului uman.

Se afirmă că data primului foraj ar fi anul 1859. E o eroare! Căci, dacă data aceasta ar putea fi considerată ca marcînd nașterea industriei petrolifere, petrolul era cunoscut și folosit încă din antichitate. Dar să-l lăsăm pe bizantinii și arabi, pe fenicienii sau sumerieni sau chiar pe legendarul Noe cu arca lui călăfătuată cu bitum, căci pe atunci petrolul era „cules”, nu extras. Să ne oprim la vremi mai apropiate.

Prima concesie petroliferă cunoscută a fost acordată în 1350 în Tirol, în vederea extragerii prețiosului lichid din depozitele de calcar bituminos de la Seefeld. Două secole mai târziu, în lucrarea „*De Re Metallica*”, George Banner înfățișea pentru prima oară modul cum poate fi distilat petrolul brut: „acesta — arăta el — trebuie turnat în recipiente mari de fier sau aramă și pus la fierț căci, în felul acesta, apa și hidrocarburi ușoare se evaporă...”. La rîndul său părintul Athanasius Kircher (1601—1680), un om deosebit de iscoditor, care a drumet mult prin China, povestea în cartea sa că „chinezii nu-și fierb hrana la foc de lemn ci pe povârnișurile colinelor, pe niște puțuri „aprinse”. Gazele naturale începeau să-și arate foloasele! Dar, mai mult decât atât, Kircher a imaginat chiar o instalație menită să capteze petrolul în vederea folosirii lui la iluminat.

Dar să răsfoim puțin și Enciclopedia lui Diderot și să ne oprim la articolul „*Mineralogia*”. Articolul descrie forajul realizat în 1751 la fontul Saint François în Flandra, metoda folosită și uneltele: întii se tuba și mai apoi se fora, adică invers decât în zilele noastre. Pînă la strat au fost săpați 60 de metri, o performanță pentru acele vremi. Ce înseamnă, însă, cifra aceasta față de cei 150 de metri foraj de chinezi în căutarea sării, în anul 221 î.e.n.? De altfel, e foarte probabil că europenii au preluat tehnica de foraj de la chinezi, transmitînd-o apoi americanilor.

Cam în aceeași perioadă, în 1745, în concesiunea minieră de la Pechelbronn, a fost săpat primul puț și instalată o uzină în care din nisipul tratat cu apă clocotită era extras bitumul și mai apoi unsoari pentru trăsuri și chii pentru vapoare, „grăsimi de asfalt” pentru ungerea „mașinilor cu frecare”. În ajunul Revoluției franceze uzina dispunea de 45 de căldări și 21 de recipiente pentru depozitare! Tocmai prin 1853, însă, deci cu șase ani mai înainte de 1859 această uzină, ca și alte înfrînderi, a început să producă uleiuri minerale pe scară industrială. Înainte de 1859 petrolul era extras și în Rusia, la Baku, în America, în Ohio, unde înlocuia tot mai mult la iluminat untura de balenă care era foarte greu procurată, la...

Petrolul își începe marea lui călătorie abia în a doua jumătate a secolului XIX. Călea îi era larg deschisă. Geologia făcea pași mari înainte în ce privește prospectarea, metodele de foraj se perfecționau, chimia rezolva problemele rafinării și, ceea ce-i mai important, petrolul era tot mai necesar tehnicii moderne, fapt care, de altfel, a și generat întreaga evoluție. Gigantica industrie a petrolului putea acum să se nască, să crească, să se dezvolte cu rapiditate.

Al. B.

Într-adevăr, dezlegarea tainei țiteiului poate lămuri o altă problemă capitală, anume originea vieții pe Pământ și pe alte planete, acolo unde ea există. Și iată cum: dacă țiteiul s-a format din hidrocarburi produse prin reacții chimice între apă și carburi metalice, așa cum susține una din teoriile, nașterea lui a precedat apariția vieții întrucît hidrocarburi constituie după cum se știe punctul de plecare al celulelor vii. Dacă, însă, țiteiul provine din transformarea fizică și chimică a organismelor moarte și căzute la fundul mărilor, după cum susține o a doua teorie, atunci țiteiul este o consecință a existenței vieții. Între problema de mai sus și întrebarea: cine a existat mai întâi, oul sau găina? pe care o mai auzim și azi destul de des nu există, firește, decât o asemănare aparentă.

Profesorul I. Brod de la Universitatea din Moscova scria de curînd, aducînd argumente perfect valabile, în favoarea ipotezei că țiteiul ar fi produsul descompunerii substanțelor în care a existat viață. Organismele animale și cele vegetale, vizibile sau invizibile, care trăiesc în mări, după ce mor se depun la fund și acolo sint transformate în „bitumene”, substanțe făcînd parte din marea categorie a petrolului cum sint și asfaltul, ozocerita etc. Acumularea continuă și îngroșarea acestor depuneri, a sedimentelor, emigrarea lor, datorită presiunii, spre periferia zonelor de depozitare, absorbirea de către nisipuri sau diferite roci poroase, transformarea bazinului de sedimentare în uscat și încrețirea straturilor lui — toate acestea au dat naștere de-a lungul mileniilor zăcămintelor de țitei.

Savantul american F. Vant emite, de asemenea, o ipoteză organică dar diferită de cea de mai sus, pornind de la vegetalele vii. Iată ce susține el în esență: vara, pe timp căldu-

temperatura atinge mii de grade la cea zeci de mii de atmosfere. Acolo, burile iau naștere din oxid de carbon și hidrogen provenit din metan care, în timpul vieții, este un produs al reacțiilor chimice între apă și carburi metalice. Oare, în timpul unei vremi benzină sint produse din oxid de carbon și hidrogen, la temperaturi înalte? Analiza spectrală a petrolului în Soare există hidrocarburi, care sint desigur din ființe moarte. Hidrocarburi sint în adîncul Pământului sint în adîncul oceanului și, ajungînd la suprafață, sint combinate în numeroase forme stabile de hidrocarburi pe care le întîlnim în țitei.

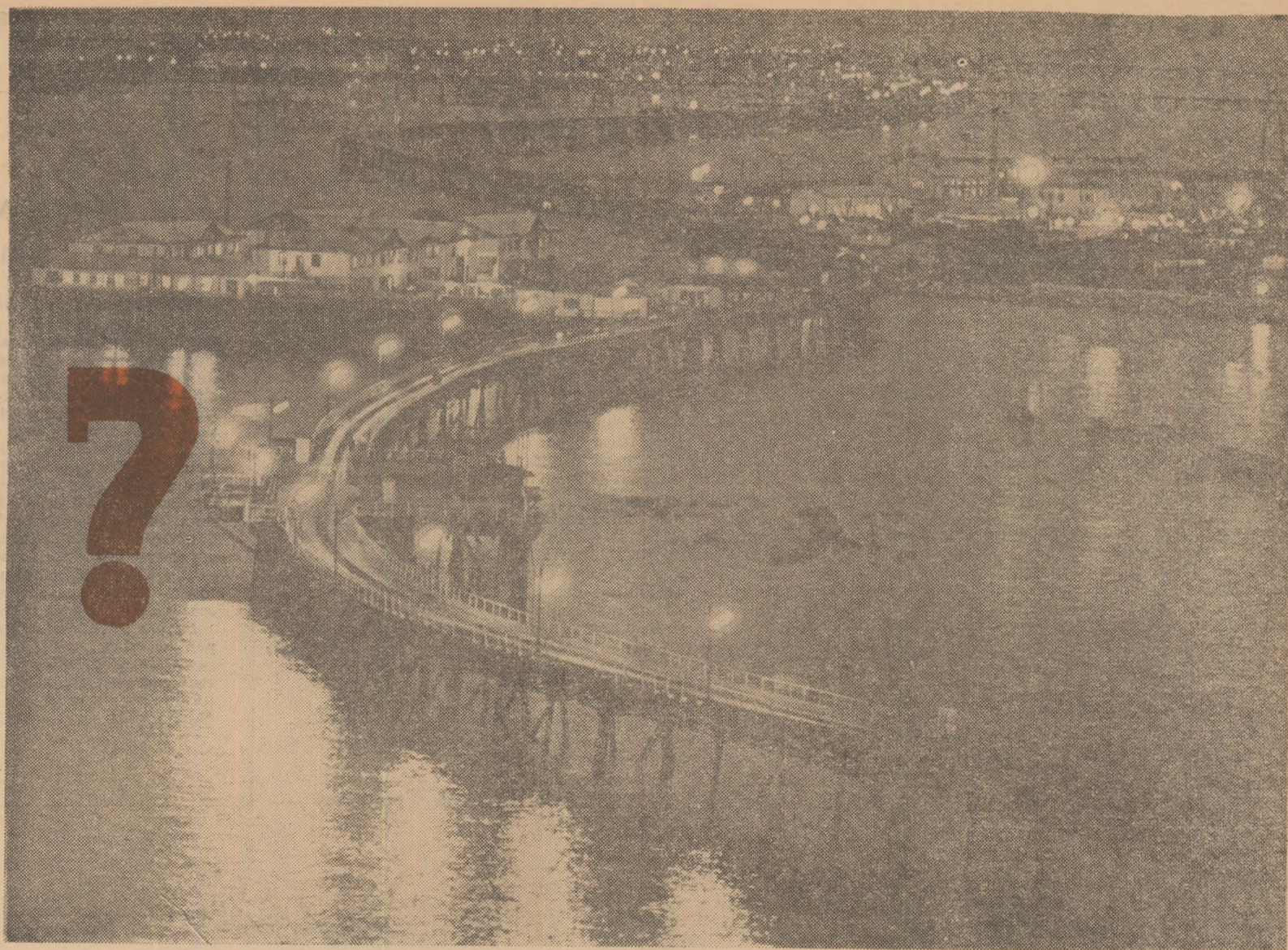
O picătură de țitei căzută pe suprafața pământului, pînă cînd formează o pojghiță este agitată de vînt sau de altă forță, și e purtată de curent pînă cînd întîlni un drumul lor, mai multe poze diferite formînd straturi care ating uneori...

De la această idee a pornit inginerii a propus realizarea unor obstacole artifice petroliere răspîndite pe suprafața apelor. Modelul experimental realizat în acest scop este un „baraj” elastic, făcut dintr-un material și țitei și fixat pe plutitoare plasate la suprafață. Vîntul și curenții de suprafață se încovoie, formînd un fel de arc de țitei. Și pentru ca acesta să nu se im-

Petrol

la sau țigiei?

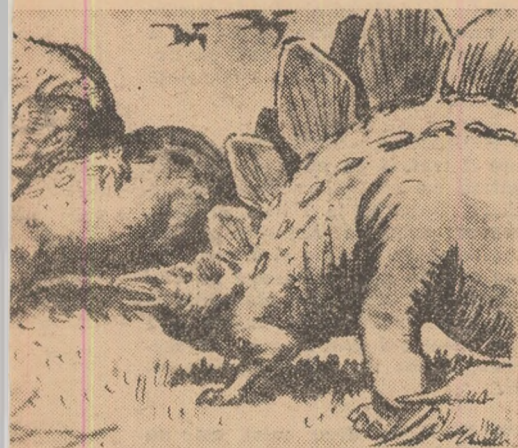

Exploatarea petrolului submarin (Marea Caspică)

Originea anorganică a țigiei este temeinic dovedită, susțin cei doi autori. El se găsește și în roci vulcanice și cristaline, unde în nici un caz nu poate fi vorba de transformarea unor substanțe care au fost cândva vii. Pe de altă parte, țigiei fiind mai ușor decât orice rocă precum și decât apa, cum s-ar putea oare afla el sub rocile sedimentare, pe patul acestora, format din roci cristaline?

Petrolul la masa rotundă

Inginerul E. Parnov, cercetător la Institutul combustibililor fosili al Academiei de Științe a U.R.S.S., imaginează următoarea discuție

dintre un organic și un anorganic, pe baza argumentelor pro și contra extrase din lucrările partizanilor celor două ipoteze-teorii asupra originii petrolului. Să le dăm cuvântul.

Organicul. Proveniența organică a petrolului este indiscutabilă. E suficient să spunem că el se găsește în majoritatea cazurilor în roci sedimentare. S-a născut pe fundul mării, din transformarea organismelor moarte.

Anorganicul. Dați-mi voie, dar petrolul se întinde și în roci cristaline și chiar în roci vulcanice. Faptul că îl găsim mai adesea în roci sedimentare nu înseamnă de loc că s-a născut acolo. Dv spuneți că rămășițele de alge de pe suprafața depunerilor miloase din Sicilia și din Elveția au format o substanță

asemănătoare cu țigiei. Dar Mendeleev n-a obținut oare hidrocarburi descompunând, cu ajutorul apei, carburile metalice incandescente? Mai mult decât atât, recent au fost culese, după cum bine știți, peste 2 000 de probe de mil de mare dar, din nefericire, nici una nu conținea urme de țigiei.

Organicul. Nu uitați că hidrocarburi au fost obținute și pe altă cale, din substanțe organice, și acestea nu înseamnă încă petrol. Pe de altă parte, în țigiei sînt prezenți compuși din cei mai complezi, care intră în compoziția clorofilei din frunze și a hemoglobinei din sînge. În plus, țigiei polarizează lumina, îi schimbă structura, ca și unele substanțe vii. Cum explicați dumneavoastră toate acestea?

Anorganicul. Foarte simplu. În drumul său ascendent, țigiei absoarbe din straturile sedimentare străbătute resturi organice vegetale sau animale, substanțe care îi conferă proprietăți neposedate inițial. Dacă clorofila și hemoglobina ar fi existat în țigiei de la nașterea lui, ele s-ar fi descompus de mult, în milioane și milioane de ani. Și încă ceva. Conform unor date foarte recente, obținute în urma studiului zăcămintelor din peninsula Kola, în această regiune s-au înregistrat degajări de gaz natural, combustibil din roci vulcanice. Vulcanice, nu sedimentare! O dovadă concludentă că petrolul a apărut pe Pământ înaintea vieții. Se pare că viața a luat naștere din compuși asemănători țigiei. A luat naștere prin transformarea hidrocarburilor.

Organicul. Ba de loc! Există tot felul de hidrocarburi. Compuși cei mai simpli au putut servi drept bază pentru formarea aminoacizilor și a albuminelor. Baza țigieiului, însă, hidrocarburi ciclice (în care atomii de carbon formează un lanț închis) s-au putut forma numai din celule vii. Hotărît lucru, mai întâi a apărut viața și numai după aceea petrolul!

Anorganicul. Nu sînt de acord. Cantitatea de hidrocarburi pe care ar putea-o produce masa organică înmormintată într-un anumit zăcămint de țigiei este mult mai mică decât cantitatea de țigiei existentă în zăcămint. De unde a venit restul?

Unde-i adevărul?

În discursul său de recepție ținut la Academia Română în 1887 marele nostru geolog

Gr. Cobălcescu a afirmat că petrolul este de origine eruptivă, venit din adîncurile Pămîntului o dată cu lavele vulcanice. La fel susține și savantul chimist Petru Poni.

După 20 de ani, Ludovic Mrazec, figură eminentă a științei noastre geologice, și-a făcut intrarea la Academie cu un discurs tot despre formarea petrolului. Printre altele, savantul afirma: „Petrolul românesc este de origine vulcanică; el provine din bituminizarea microorganismelor vegetale sau animale”.

În esență, deci, nu există o concordanță de păreri asupra modului în care s-a format petrolul. Care din cele două tabere este totuși mai aproape de adevăr?

E greu de dat un răspuns categoric! Au fost aduse nenumărate argumente solide dar nici una din ipotezele-teorii emise nu poate explica toate faptele constatate. Natura nu vrea să intre întreagă în nici una din cele două teorii. Numai dacă s-ar admite ambele teorii, firește cu limite bine stabilite, s-ar putea explica totul. Căci ceea ce nu explică teoria originii organice, care are mai mulți adepți și mai multe puncte de sprijin, poate explica teoria originii anorganice și invers.

De această părere era în bună măsură și eminentul geolog și naturalist Ion Simionescu, care scria în 1916: „Atît de variate sînt cărările naturii, atît de felurite mijloacele ei pentru a ajunge la același rezultat, încît nu este exclusă puțința ca ambele interpretări omenesti să cuprindă cite un simbur de adevăr... Nu este exclus ca o parte de petrol să se fi format pe cale chimică; desigur însă că cea mai mare parte este de origine organică”.

Vălu care acoperă taina țigieiului este ridicat de oameni de știință cu reputație cînd de un colț, cînd de celălalt. Dar cînd se va ivi savantul care să ridice vălu de tot? Cine ne va putea spune fără a fi partizanul infocat și exclusivist al unei singure teorii: iată, țigieiul acesta este de proveniență organică, deoarece... pe cînd celălalt este de origine anorganică, întrucît...?

Să nu uităm, însă, că dezlegarea tainei petrolului nu este o simplă curiozitate științifică. Nu, cunoașterea sigură a originii țigieiului poate constitui o indicație practică prețioasă pentru a ști unde să-l căutăm în măruntaiele Pămîntului.

Ing. Dem. Urmă

comoara din depresiune

În taigaua sălbatică, printre mlaștini și copaci seculari, exploratori sovietici au descoperit acum cîțiva ani 17 zăcăminte de petrol și 21 zăcăminte de gaze naturale. Toate acestea numai în regiunea Tiumen.

Timp de mai bine de 150 de milioane de ani suprafața actuală a depresiunii vest-siberiene a fost acoperită în mai multe rînduri de bazine marine, de lacuri uriașe în care s-a depus ml și nisip conținînd rămășițe ale florei și faunei dispărute. Datorită acestor transformări în regiunea respectivă au apărut cantități enorme de hidrocarburi și alte componente ale gazului natural și țigieiului, comorile de azi ale depresiunii.

Rezervele de țigiei și gaze explorate pînă acum în depresiunea vest-siberiană sînt ascuse exclusiv sub învelișul mezocainozoic al depresiunii. Dar în aceeași regiune mai există, îngropate, nenumărate depresiuni, avînd aceeași structură cu a Kuzbass-ului, în ale căror depuneri s-ar putea descoperi zăcăminte de țigiei și gaze. Condițiile geologice de așezare a straturilor petrolifere și gazifere facilitează în bună măsură munca de prospectare a lor. Rocile afinate permit forarea rapidă a sondelor.

Zăcămintele de țigiei și gaze descoperite sau în curs de descoperire sînt amplasate destul de aproape de centrele industriale ale Uralului și Siberiei Apusene. E limpede așadar ce rol important va juca în viitor regiunea Tiumen în economia U.R.S.S.

Tot în Siberia, pe un teritoriu și mai întins, cuprins între Enisei și Lena au fost descoperite alte zăcăminte de țigiei și gaze. Geologii numesc această regiune Platforma siberiană. Peste învelișul sedimentar cel mai vechi, compus din sedimente precambriene și cambriene, se află alte depozite geologice, mai tinere, formate în paleozoic, mezozoic și cainozoic. Foarte evoluat sînt depunerile precambriene și cambriene care ating în grosime 6 000 m. Depozitele cambriene sînt mai bine reprezentate în platforma siberiană decît în orice regiune a planetei noastre.

Descoperirea de țigiei industrial în straturi sedimentare atît de „bătrîne” este, incontestabil, un mare succes al geologiei sovietice.

Vîntul „culege” petrol

relinge neconștite. Cînd apa mesteacă cu ea reușește să treacă peste obstacol. În unele peste considerabile.

Așava care lea produselor riuri sau mări. unea dintr-un ibil pentru apă cite un metru u „barajul” să care se adună ou, în momen-

tu cînd vîntul își schimbă direcția, a fost realizat și un fel de rezervor, pus în legătură cu obstacolul, care îl capta. Instalația putea fi staționară sau mobilă.

Dar, vă veți întreba poate, de ce a fost nevoie de o asemenea invenție? Și de unde provin picăturile de petrol împrăștiate pe suprafața apei?

Se știe că în golful Baku, de pildă, există mai multe surse de degradare a apei. Industria petrolieră a Azerbaidjanului are în această regiune 47 de canale de scurgere, a căror apă conține și după epurare sute și chiat mii de miligrame de țigiei la litru. Apele reziduale transportă anual 60—75 000 de tone de țigiei și produse petroliere.

Altă sursă de degradare a apei o constituie tancurile petroliere. Cu fiecare cursă a unui petrolier de mare tonaj în apă se răspî-

dese 60 de tone de țigiei. Dacă luăm de bună această cifră înseamnă că în Marea Caspică se împrăștie anual pe această cale pînă la 40—45 mii de tone de petrol.

Sondele petroliere de pe mare sau întreprinderile petroliere de pe țărmul mării, avariile suferite de tancurile petroliere nu încheie nici ele șirul surselor de răspîndire a petrolului în apă.

Pe lîngă pagubele pricinuite industriei petroliere de aceste pierderi, de pe urma lor mai au de suferit și industria piscicolă, păsările care zboară deasupra apei, centralele termoelectrice. Dar primejdia cea mai mare o prezintă incendiile care, o dată izbucnite, „călătoresc” pe această pătură ușor inflamabilă cu o viteză uimitoare, răspîndindu-se pe suprafețe uriașe.

E limpede deci ce importanță are pentru economie inovația de mai sus.

Cura de struguri

Strugurii constituie unul din cele mai agreabile și nutritive fructe. Abundența strugurilor în acest sezon ne dă prilej să urmărim cu multă ușurință așa-numita „cură de struguri”. Atât strugurii propriu-zisi cât și zeama lor (mustul) au aceeași valoare nutritivă, vitaminică și aceleași proprietăți terapeutice.

Valoarea lor terapeutică este cunoscută din cele mai vechi timpuri și astăzi cura de struguri se recomandă atât oamenilor sănătoși cât și convalescenților și mai ales suferinților pentru combaterea unor afecțiuni ca bolile de rinichi, de ficat (litiază biliară), constipație, colită muco-membranoasă, dispepsii, hemoizi, rahitism, astenie nervoasă, reumatism, artrism, bronhite cronice.

Cura de struguri stimulează pofta de mâncare, întărește funcțiile digestive, mărește diureza, înlesnind eliminarea ureii și a acidului uric, moderează fermentațiile intestinale, favorizează eliminarea bilei din vezica biliară.

Pentru a fi făcută rațional, este necesar ca cei care fac cura de struguri să respecte anumite indicații. Se va începe astfel cu o cantitate mică de struguri pentru a tona mai întâi „toleranța” organismului. Primele zile nu se vor consuma mai mult de 200—300 g struguri sau un pahar de must. Această „doză” va fi crescută apoi în mod progresiv până la 1000—1500 gr. în funcție de greutatea corporală, după care se va micșora tot progresiv.

Cantitatea totală va fi consumată în trei porții egale care este preferabil să fie luate: prima-dimineața pe nemâncate, a doua cu 1—2 ore înainte de prânz și a treia după amiaza între orele 5—6.

Se vor prefera strugurii albi și se vor consuma soiurile cele mai dulci.

Spălarea minuțioasă a strugurilor va împiedica în-

gerarea sulfatului de cupru care a rămas de la stropitul viei ca și infectarea cu microbi.

Persoanele care nu suferă de colită pot mânca strugurii cu pielea și simburii care înlesnesc eliminarea reziduurilor digestive.

Cura se mai poate face numai cu zeama de struguri, cu mustul obținut în momentul consumării și care trebuie băut cu un pai sau cu o pipetă, pentru că în cantitate mare mustul dăunează danturii și gingiei. În caz că nu folosim aceste „accesorii” se recomandă după ce s-a băut mustul să se clătească gura cu apă simplă sau cu bicarbonat de sodiu.

Cura de struguri va dura în medie 4—6 săptămâni, doza și perioada variind de la individ la individ, după toleranță și caz. În această perioadă, masa de prânz și seară va fi în general moderată și conformă regimului impus de natura bolii pentru care se face cura.

Rezultatele curei de struguri sînt întotdeauna excelente și ele se pot asemăna cu cele de ape minerale, pentru că la fel cu aceste cure, cura de struguri comportă acțiuni de reglare a funcțiilor renale, digestive, hepatice. Mărind diureza, echilibrând secrețiile organismului, diminuând gradul de aciditate al urinei și modificind fermentațiile intestinale, cura de struguri se opune și intoxicației cu produși toxici intestinali.

Strugurii nu sînt indicați într-o serie de boli de piele, în enterocolite, în obezitate, în hipertensiune arterială și în alte afecțiuni. De aceea înainte de începerea curei de struguri cei suferinzi vor consulta un medic. Persoanele sănătoase își vor întări organismul stimulându-i funcțiile vitale printr-un cit mai rațional consum de struguri.

Dr. Alexandr Tropinin

Esculap răspunde...

P. CONSTANTIN — București: 1) Pentru soția dv sînt recomandabile foliculina în doze moderate, hormon masculin (testosteron), exerciții fizice, hidroterapie (băi de acid carbonic, băi de șezut, diatermie). Medicatie afrodisiacă, alimente: ardei, usturoi, vin, ceai, cafea. Preparatele de Kola, nucă vomică, stricnină, fosfor, iohimbina, vitamina E. Iată o formulă: Rp: Extr. canabis indica 2 g + Extr. nux vomica 2 g + Extr. apos de aloes 0,60 g + clorhidrat de iohimbina 4 g Div. în 100 pilule D.S. int. 1—2 seara. 2) Dv. vă recomandăm băi calde de șezut seara și să citiți răspunsul dat în nr. 30/1964 sub M. S. București.

MARIA VOICU — Galați: Enurezisul reprezintă pierderea involuntară de urină, nocturnă de obicei, rareori și diurnă, la o vîrstă cînd controlul vezicii urinare la copii ar trebui să existe. Măsurile educative în familie au o importanță deosebită: eliberarea copilului de sentimentul de vină și rușine și imprimarea încrederii în sine. Se vor limita lichidele, seara se va da numai regim uscat. Trezirea copilului, o dată sau de două ori pe noapte la ore fixe, pentru a urina. Copilul nu trebuie însă lăsat să meargă pe jumătate adormit la toaletă, ci trebuie trezit complet. În timpul zilei se vor face exerciții de a crește capacitatea vezicii, prin reținerea urinei cît mai mult posibil. Ca medicament beladona dă adesea rezultate bune. Doza inițială pentru un copil de 5 ani este 5 picături de t-ra beladona de trei ori pe zi. Doza se va crește, sub supraveghere medicală, pînă la 20—30 picături x 3 în 24 ore. În caz că nu obțineți rezultate sînt necesare examene de specialitate (urologic, neuro-psihiatric etc)

MIRCEA IDIE — Craiova: Dv. aveți destule motive „patologice” pentru a avea o greutate deficitară. Corectarea lor, respectarea unui regim corect și a tratamentului medical indicat de specialist poate duce la creșterea greutății. Desigur, puteți încerca tratamentele de ingrășare obișnuite: cu insulină, hidrazidă (HIN) + vitamină B₆ și Electovit (Pantovit), Madiol (Dianabol, Steranabol), extracte tiroidiene, vitamina B₁₂ etc. — dar este bine ca în cazul dv. conduita terapeutică să fie fixată de medic.

LILIANA IORDACHE — București: Mici vărsături (regurgitații) constînd din scurgerea din gură a unei cantități relativ mici de lapte nemodificat (necoagulat) survin la sugarii destul de frecvent la sfîrșitul suptului sau cîteva minute după aceea. Apariția acestor fenomene este condiționată de supraalimentație, de suptul lacom, rapid al unei cantități prea mari de lapte la sugarii la care nu se respectă o tehnică corectă a alăptării. Tratatamentul constă în corectarea erorilor de tehnică a alăptării: se va evita supraalimentarea, se va tempera lacomia și rapiditatea sugerii, intrerupînd cîte puțin suptul și lăsînd copilul să se odihnească cîteva secunde. Se va da o poziție bună atât sugarului care suge, precum și biberonului (înclinat oblic, aproape vertical). După masă se ține sugarul în poziție verticală timp de 15 minute, apoi se culcă pe stînga. Dacă cu toate aceste măsuri copilul dv. continuă să aibă mici vărsături, nu trebuie totuși să vă neliniștiți atîta timp cît greutatea crește lunar, iar starea generală a copilului este bună.

Varietăți medicale

SUBSTANȚĂ ANTI-CANCEROASĂ IN OUĂ DE GĂINĂ

Cercetări efectuate în ultimul timp în numeroase țări au demonstrat existența unei substanțe anticancerogene în ouăle de găină. Creșterea tumorilor cancerogene a fost împiedicată

Filmul — un auxiliar prețios al medicinei moderne

sau întîrziată prin injectarea albuminei din ou în abdomenul animalelor de experiență (șoareci, hamsteri etc.).

FUMATUL ȘI GRAVIDITATEA

Femeile gravide care fumează în timpul sarcinii au tendința să nască copii de o greutate subnormală, dar nu se știe dacă acest fapt are o influență negativă asupra constituției copilului.

UN HORMON ÎMPOTRIVA INFARCTULUI

Cercetări recente au arătat că administrarea de hormon oestrogen (ovarian) reduce la jumătate mortalitatea prin infarct miocardic. Din păcate acest hormon dă la bărbați efecte secundare de efeminare...

LAPTE DIN... FRUNZE

Se poate extrage lapte din frunzele verzi. Acest lapte care poate fi produs din aproape toate vegetalele are importante calități nutritive și vitaminice.

ZAHĂRUL, UN TRANCHILIZANT ?

După atitea tranchilizante mai mult sau mai puțin toxice, iată unul complet inofensiv: zahărul. Injectat intravenos, soluția de zahăr (glucoză) duce la încălzirea celulelor cu potasiu și această acțiune are rezultate favorabile în psihoze.

CARIILE TRATATE CU ELECTRICITATE

Fără de numeroase eșecuri terapeutice, o nouă speranță apare stomatologilor: tratamentul cariilor cu ajutorul electricității. Curentii electrici favorizează formarea unei dentine secundare, oprind evoluția cariilor.

Cum se combate

DUREREA ÎN CĂLCÎI (TALALGIA)

Osul călcîiului (calcaneul) suportă greutatea cea mai mare a corpului, fiind astfel supus multor răniri. Durerea în talpa piciorului, la baza sau la spatele călcîiului se produce adeseori în legătură cu modificări de formă și de poziție ale piciorului, cum ar fi în cazul piciorului plat. Durerea este mai accentuată în timpul mersului în partea din spate a călcîiului, în-deosebi la femeile care poartă pantofi cu tocuri prea înalte. Altelei încălțămîntea, apăsînd laba piciorului, produce o anemie a pielii iar în timpul iernii o înghețare a pielii care acoperă partea din spate a călcîiului. Așa se explică faptul că durerile sînt mai mari iarna decît în alte anotimpuri. În fine, de foarte multe ori durerea în călcîi și talpa piciorului este provocată de creșterea unui pînten osos la suprafața inferioară a osului călcîiului, care prin tracțiunea exercitată asupra mușchiului respectiv cauzează dureri insuportabile mai ales în timpul mersului.

Spre a înlătura durerea se recomandă un repaos pentru calmarea excitației locale, apoi folosirea unei ghețe ortopedice de comandă, în caz de picior plat, raze ultra-scurte sau curenți dia-dinamici în cazul unui pînten osos și, în ultimă instanță, o intervenție chirurgicală corespunzătoare.

Dr. Ivan Grekov

Remedii la îndemîna oricui

IMPOTRIVA sughițului se poate întrebuița un mijloc simplu dar foarte eficient. Se vor ridica brațele sus deasupra capului și se va ține respirația cît de mult posibil.

PALPITATILE produse de spaimă sau de origină nervoasă se pot combate prin aplicarea unei pungi de gheață în regiunea inimii.

GUTURAIUL rebel la tratament poate fi vindecat rapid prin următorul procedeu: se trage pe nas apă sărată: două lingurițe de sare la un litru de apă, de 2-3 ori pe zi.

UN LAXATIV admirabil îl constituie mierea de albine. Se va lua 1 linguriță în fiecare dimineață pe nemîncate, urmată de un pahar de apă rece.

RĂGUȘELA (laringita) ușoară poate fi tratată cu mijloace simple: inhalații cu apă clocotindă alcoolizată (4 lingurițe la 1 litru de apă), comprese calde în regiunea gîtului, cataplasme de muștar și ingestii de lapte cald la care se adaugă un vîrf de cuțit de bicarbonat de sodiu și (sau) una-două lingurițe miere la 1 pahar. Masajul gîtului este, de asemenea, foarte util în asemenea cazuri.

PELINUL în doze mici este un bun întăritor, care sporește pofta de mâncare. Băile de pelin au acțiune antisepctică și cicatrizantă asupra rănilor învechite.

LINIȘTE PRIN... ZGOMOT

Inginerul sovietic Buhovski a construit experimental un aparat care combate răul prin... rău. Acest aparat, care permite suprimarea zgomotelor supărătoare ce vin din stradă sau de la vecini, absoarbe toate zgomotele străzii cu frecvență joasă și le transformă în semnale electrice cu frecvențe ridicate. Aceste semnale sînt apoi din nou transformate în sunete de frecvență egală dar de faze opuse. Undele sonore se anulează iar rezultatul este o liniște desăvîrșită. Cine cunoaște lupta îndelungată dusă împotriva zgomotului, nu poate decît ura un viitor strălucit acestui salutar dispozitiv.

FILMUL

MARLENE DIETRICH sau perpetua tinerețe a talentului

Convorbirea aceasta a avut loc acum citva timp, cind actrița concerta la Moscova. Marlene Dietrich ne-a mărturisit că voia de mult să viziteze U.R.S.S., țară care a zdrobit fascismul, țară pe care a cunoscut-o încă în anii de școală prin intermediul literaturii clasice și pe care a redescoperit-o apoi grație operelor scriitorilor sovietici. La un moment dat Marlene a exclamat chiar: „Mă inclin în fața talentului lui Paustovski. Povestirile lui, îndeosebi „Telegrama“, sînt extraordinare!” (La concertul dat la Casa Scriitorilor, Konstantin Paustovski a salutat-o și i-a dăruit două dintre cărțile lui, din care una tradusă în limba germană. Actrița a fost extrem de mișcată).

— Pe unde mai călătoriți anul acesta? — am întrebat.

— Am un program foarte încărcat. De la Moscova plec la Göteborg, Stockholm, Helsinki, Copenhaga, Cannes, Edinburgh, Texas, San Francisco și de acolo mă întorc în Franța, unde m-am stabilit. Am primit o invitație de a cînta la „Metropolitan-Opera“ din New York. Am să accept dacă o să fie liber dirijorul și acompaniatorul Burt Bachrach, pe care-l prețuiesc în mod deosebit.

Marlene Dietrich vorbește repede, uneori cu o mare expansivitate, făcînd apel la gesturi, jucînd chiar mici pantomime. Care sînt deopotrivă de expresive, fie că e vorba de copilăria actriței, de studioul teatral unde lua lecții cu remarcabilul regizor și om de teatru Max Reinhardt sau de o temă atît de îndrăgită de Marlene ca talentele ei culinare ori de plăcutele amintiri din Leningrad — de unde tocmai se înapoia.

Printre înfîlîrile prilejuite de turneul în U.R.S.S. cea mai puternică impresie i-a lăsat-o seara petrecută în redacția revistei „Sovetski ekran“. Acolo a cunoscut cinești pe care dorea de multă vreme să-i vadă: Serghei Bondarciuk, Mark Donskoi, Iuli Raizman, Tatiana Samoilova, Lev Sverdlin, Irina Skobtseva, D. Hrabrovički, R. Iurenev ș.a. Aflînd că Tatiana Samoilova, care a emoționat-o în „Zboară cocorii“ (la Moscova Marlene a dorit să vadă încă o dată acest film precum și „Al 41-lea“) se pregătește s-o înfruncheze în film pe Anna Karenina, Marlene a declarat că pentru un asemenea rol o poate invidia orice actriță. La Paris, a arătat Marlene, Tatiana Samoilova e foarte cunoscută și se bucură de multă simpatie.

Un proiect al lui Eisenstein

Editura sovietică „Iskusstvo“ are sub tipar o culegere de opere ale lui Serghei Eisenstein, în șase volume. Alături de lucrări de teorie a filmului, de articole și însemnări ale eminentului cineast, cititorii vor lua cunoștință din această ediție cu mai multe proiecte rămase nerealizate. Printre acestea, un deosebit interes prezintă documentarea făcută de Eisenstein în vederea unui film consacrat lui Alexandr Pușkin.

Se știe că în „Boris Godunov“ și „Mozart și Salieri“ Pușkin n-a respectat cu rigurozitate adevărul istoric. Intenționînd să pună mai puternic în lumină sensurile filozofice ale destinului eroilor săi, scriitorul a dat adesea o interpretare personală anumitor împrejurări din biografia acestora. La fel concepuse și Eisenstein filmul lui despre Pușkin.

Culoarea urma să aibă o funcție dramatică de cea mai mare însemnătate și aceasta, poate, pentru prima oară în istoria cinematografului. Mișcarea culorilor, trecerea de la gama optimistă de la începutul filmului la tonalitățile sumbre de la sfîrșit trebuia să reflecte mai pregnant viața tragică a poetului.

Un loc important în economia subiectului urma să-l ocupe dragostea lui Nikolai Karamzin, cunoscutul scriitor și istoric. Eisenstein intenționa să incredințeze acest rol mariei balerine Galina Ulanova, careia îi destinase totodată și rolul Nataliei Gonțearova, soția lui Pușkin.

În ce privește muzica filmului, Eisenstein începuse tratative cu Serghei Prokofiev, cu care conlucrease și la „Ivan cel Groaznic“ și „Alexandr Nevski“.

Marlene Dietrich e o veche admiratoare a cinematografului sovietic. A văzut multe din filmele lui Eisenstein și Pudovkin, i-a cunoscut personal pe autorii lor. Iar producțiile realizate în ultimii ani au atras-o prin umanismul lor.

— Rareori mă impresionează un film în măsura în care a făcut-o „Balada soldatului“ a lui Ciuhrai. Am revăzut filmul de opt ori și cu cît îl cunoșteam mai mult, cu atît era mai puternică impresia pe care mi-o lăsa, îndeosebi actrița Maksimova în rolul mamei. Ivașov a jucat excelent. În ansamblul lui, „Balada soldatului“ este o autentică operă de artă. El oglindește convingător inutilitatea, absurditatea războiului, care frînge toate năzuințele omului, îl privează de dragoste. În tinerețe credem că dragostea e mai puternică decît moartea. Dar acum știm că nu e așa... Urim războiul, această calamitate din viața omenirii. Îl cunosc bine, am fost eu însămi soldat. Arma mea erau cîntecele. Am cîntat în unitățile aflate în ofensivă.

Revenim la cinematografie. O întrebăm despre rolul preferat. Marlene ridică din umeri: „Nici unul. Nimic cu care să mă pot mîndri“.

Ne dăm seama că n-o spune din modestie, ci ca un reproș adresat sieși și cinematografului. E adevărat, în ultimele filme — „Martorul acuzării“ și „Procesul de la Nürnberg“ — Marlene Dietrich a interpretat personaje pline de forță, memorabile. Dar actrița e conștientă că poate da mai mult.

La drept vorbind, Marlene Dietrich a început acum o nouă viață în artă: a pășit pe estradă. Alături de dragostea ei pentru cîntec, se vedește aici și năzuința spre o deplină inițiativă creatoare. Marlene vorbește cu deosebită plăcere despre cariera ei de interpretă a muzicii de estradă. Este de părere că după Edith Piaf interpretul nu mai pot cînta ca înainte, orice nimicuri sentimentale. („Piaf a exercitat o puternică influență — ne spune Marlene — asupra tuturor cîntăreților genului și desigur și asupra mea“). Își amintește de Alexandr Vertinski pe care l-a ascultat de multe ori, de maniera lui interpretativă.

— Pentru el, într-un cîntec esențial era textul. La fel sîcotește și eu. Orice melodie este un mic spectacol, care trebuie nu numai cîntat ci și jucat.

Și, într-adevăr, un concert dat de Marlene Dietrich nu seamănă cu obișnuitele concerte ale cîntărețelor de estradă. Actrița nu se mulțumește numai să cînte, ci povestește ceva despre fiecare cîntec. Interpreta ne poartă de la unul din filmele ei la altul, dintr-o țară în alta. Cele mai impresionante sînt cîntecele împotriva războiului, printre care și acea miniatură intitulată „Unde se duc florile?“ pe care o interpretează extrem de pregnant.

Știam multe despre Marlene Dietrich actrița dar nu ne-o imaginam pe Marlene Dietrich omul. Acum această cunoștință a avut loc. Ea ne-a revelat farmecul unui talent mereu tînăr, ne-a impus respectul pentru poziția ei de cetățean și artist, pentru care arta este o armă.

M. Dolinski, S. Certok

Marlene Dietrich

Sute de mii, milioane

Este greu de spus cîți cetățeni sovietici au vizionat în săptămîna 19-27 august filme rominești. Bilanțul încă nu e terminat. În orice caz, Zilele filmului rominesc au fost organizate, cu prilejul sărbătoririi celei de a XX-a aniversări a eliberării României de sub jugul fascist, în 21 de orașe din Uniunea Sovietică. Printre ele — Moscova, Leningrad, Kiev, Volgograd, Tbilisi, Soci și capitalele republicilor unionale.

La Moscova, în timp ce la cinematograful „Hudojественnii“ din piața Arbat rula 6 filme rominești („Tudor“, „Străinul“, „Dragoste lungă de o seară“, „La vîrstă dragostei“, „Pisica de mare“ și „Vacanță la mare“) filmul „Tudor“ rula concomitent și în alte 25 de cinematografe, grădini de vară, cluburi și case de cultură. Alte 7 filme rominești au fost reluate de 9 cinematografe. Aproximativ 800 000 moscoviți au vizionat astfel timp de o săptămîină filme rominești. Acestea au fost apreciate cu multă căldură. Ziarul „Moskovskaia Pravda“ din 19 august a scris printre altele: „Cinematografia Republicii Populare Romine rezolvă cu succes sarcina ei principală — crearea unei arte necesare popoului, apropiate lui și pe înțelesul său“.

Înainte de începerea Zilelor filmului rominesc în Gruzia, regizorul G. Asatiani din Tbilisi a declarat că „spectatorii gruzini vor avea încă o dată ocazia să fie martorii unei înalte măiestrii artistice a colegilor romîni, a simțului lor estetic bogat în idei izvorîte din perceperea adîncă a adevărului vieții“. După premiera filmului „Tudor“ spectatorii, cineștii gruzini și ziarele au dat în totul dreptate cuvintelor lui G. Asatiani. În plus, după cum menționa artista L. Abasidze, Zilele filmului rominesc au contribuit la întărirea legăturilor dintre creatorii de film romîni și sovietici, dintre spectatorii sovietici și creatorii romîni de cinema, dintre cele două popoare.

O pagină din povestea filmului

Cum a învins sonorul

...Epoca „Marelui mut“. Pe ecrane, o lume stranie ridea, plîngea și se mișca într-o desăvîrșită tăcere, orașele trăiau confundate într-o supremă liniște, ca sub un uriaș clopot de sticlă.

Și, deodată, sunetul a venit să trezească la viață lumea mută a imaginilor proiectate pe pînză. Mulți maeștri ai filmului lui mut l-au primit însă cu ostilitate, socotindu-l o piedică în calea dezvoltării celei de a șaptea arte. Lupta purtată în vederea salvării „Marelui mut“ s-a desfășurat pe multe planuri și mai ales în presa vremii. Acestei campanii i s-a alăturat printre alții și David Griffith, cunoscutul regizor american, care prevedea filmului mut un viitor trainic, după cum reiese din următoarea declarație făcută în paginile unei reviste de film: „În anul 2024 — scria Griffith — veți întîlni pretutindeni cinematograful pe bordul vapoarelor, în trenuri, în cabinetele expreselor aeriene. În saloane, în loc să vă arate un album de familie pentru a vă distra, gazda vă va oferi îndatoritoare filmul cel mai recent. Imaginea va fi stabilă, nu veți mai avea dureri de cap, nici de ochi. În anul 2024 toată lumea se va convinge că cinematograful vorbiște este o absurditate. Prin însăși natura sa filmul nu poate fi un aliat al cuvîntului. El este un „Mare mut“ în cea mai deplină accepție a cuvîntului“.

Pe de altă parte erau dușmani înverșunați ai sonorului

membrii orchestrelor ce acompaniau proiecția filmelor mute. În America, muzicanții deveniți șomeri din clipa în care cinematograful a început să vorbească azvîrleau la intrarea cinematografulor bombe cu gaze rău mirositoare. La București grupuri de muzicanți au pătruns în sălile cinematografulor „Select“ și „Capitol“ distrugînd întreg aparatul.

În 1930 ziarele anunțau că Charlie Chaplin a organizat la New York un club al dușmanilor filmului vorbit. În ziua cînd Chaplin și-a prezentat primul discurs sala a fost pur și simplu asaltată de public. Dar cînd au început să ruleze alternativ fragmente din filme mute și sonore preferința spectatorilor a inclinat fără șovăire către filmele sonore, celelalte fiind tot timpul fluierate. Aceasta nu l-a speriat, însă, pe marele comic, care a declarat că nu va abandona lupta și va continua cu îndrîjire campania împotriva sonorului.

Și, într-adevăr, Chaplin s-a menținut multă vreme pe aceste poziții. În „Luminile orașului“ el a utilizat sunetul doar pentru a parodia filmele vorbite iar în „Timpuri noi“ i s-a putut auzi vocea numai pentru a executa o mică șansonetă.

Celebrul Charlot a devenit un adept al sonorului — acest element atît de important al celei de-a șaptea arte — mult mai tîrziu și înfrîngînd multe ezitări.

IN JURUL LUMII

Acolo unde s-a născut D'Artagnan

La amiază, dar fix la amiază, peste oraș a prins să plutească un zvon solemn de clopote. Clopotarii de la catedrală vestiseră astfel pauza de prînz și străzile s-au umplut deodată de muncitori și meseriași, de funcționari ai autorităților municipale, de negustori și vînzătoare. Pentru o jumătate de ceas orașul adormit, care și-a instalat căsuțele scunde și cenușii pe colinele dulci risipite de-a lungul rîului Gers, s-a animat. După aceea însă s-a potolit și pînă seara legendarul Auch, vechea capitală a Gasconiei, a rămas tăcut și pustiu.

după aceea am regretat-o, am acceptat invitația de a vizita ultima realizare tehnică a orașului.

Locuitorul primarului, de meserie medic veterinar, m-a dus la marginea orașului unde se înalță clădiri mari și luminoase cu o linie modernă. Am îmbrăcat un halat alb și fără să bănuiesc nimic am intrat. Insoțitorul meu a ținut să precizeze chiar de la început că de azi încolo Brigitte Bardot, care a protestat în ziare împotriva metodelor barbare deucidere a vitelor în abatoare, poate fi liniștită: la Auch sacrificarea se face fără dureri.

Timpe de două ore am vizitat abatorul, care este într-adevăr o întreprindere modernă și am luat cunoștință de noile metode; poate că ele o vor liniști pe Brigitte Bardot dar mie mi-au tăiat pentru o bună bucată de vreme pofta de biftec. Oricum, abatorul este un început în marcea problemă a industrializării care frămîntă orașul.

Am plecat din Auch la ora cînd în piața centrală a orașului negustorii își instalaseră marfa sub umbrelle, pe tejghea, în gherele sau de-a dreptul pe jos. Era

Tabloul de bord al mașinii noastre arăta că ne aflăm la 756 kilometri de Paris. Acolo, la Paris, încercasem să aflăm cîte ceva mai interesant și mai deosebit despre Auch, dar fără prea mult succes. La Auch, însă, domnul Henri Paulges, arhivarul șef al departamentului, mi-a spus vesel:

— Se știe că parizienii sînt slabi la geografie. Nici prin cap nu le trece că în acest rîuleț și-au scăldat cîndva caii legiunile lui Cezar.

Intr-adevăr, istoria Auch-ului a cunoscut mulți ani de glorie. Pe vremea înfloririi sale orașul era vestit prin mușchetarii lui, prin băutura tare și aromată numită armagnac, prin tîrgurile pestrițe și zgomotoase, prin luptele crîncene cu maurii și sarazinii, cu toți cei care călcau cîmpiile Gasconiei în căutarea gloriei războinice și a cîștigurilor ușoare. Dar anii s-au scurs și focșii nobili gasconi n-au mai înșeuat caii galopînd peste nouă mări și nouă țări spre a se pune în slujba regelui. Căi au fost înhămați la plug, nobilii și-au afirmat spada în cui deasupra căminului și s-au făcut moșieri iar cei mai sărăcuți s-au aranjat la oraș funcționînd prin birouri și visînd avansări și decorații.

Orașul, însă, parcă nici n-ar fi observat fuga veacurilor. Suflul vremurilor noi nu pare să-l fi atins. Auch a încremenit în vechea lui înfățișare de oraș-fortăreață, împotmolit la jumătatea drumului dintre Evul mediu și secolul XX.

Impreună cu Henri Paulges bat străduțele înguste, pe care nu pot trece mașini, străduțe cu case scunde, solid construite din piatră, care se pîndesc încordat una pe alta prin ferestruicile-meterez, vizitez piața din fața catedralei și a primăriei, pustie în zilele de lucru și zgomotoasă ca un bazar sîmbăta. Insoțitorul meu a petrecut mulți ani în sala joasă a arhivei orașenești și cunoaște ca nimeni altul istoria orașului.

— Numele „Auch“ ne vine de la romani. Cînd Cezar a cucerit Galia aici a existat un fel de cetate pe care romanii o numeau Elusa. Cu timpul Elusa a devenit „Ause“ iar mai tîrziu s-a transformat în „Auch“.

Din fața catedralei coboară spre rîu o scară monumentală. În mijlocul ei, într-o mică piațetă, se înalță monumentul eroului favorit al tuturor băieților: cu spada în mină, cu pelerina fluturînd și pălăria dată pe ceafă privește falnic D'Artagnan. Acum trei secole el și-a petrecut tinerețea în străvechiul castel Castelmaur, înainte

de a intra în paginile celebrului roman „Cei trei mușchetari“ al lui Dumas.

Puțin mai jos de mușchetarul de piatră dai de cafe-neaua „D'Artagnan“, în care poți bea o cană de bere cu imaginea lui sau o sticlă de armagnac împodobită de asemenea cu chipul bravului mușchetar al regelui.

— D'Artagnan e cam tot ce ne-a mai rămas, — îmi mărturisește cu oarecare tristețe domnul Paulges. Orașul nostru e foarte mic, nu atrage nici turiști, nici pe proprietarii marilor companii, care n-ar investi capital pentru a construi aici vreo întreprindere. Auch a fost cîndva capitala Gasconiei, acum a rămas doar centrul

Vedere din Auch

departamentului Gers. Departamentul are în total 180.000 de locuitori, din care la Auch trăiesc abia vreo 20.000...

— Dar ce ar putea schimba viața orașului?

— Doar industrializarea — îmi răspunde primarul orașului, Patrice Broca. De altfel, de curînd am construit o întreprindere modernă cu credite de la stat.

În cuvintele primarului se simțea mîndrie. Din păcate, indus în eroare de accentul gascon, am luat cuvîntul „abbatoir“ drept „laboratoire“ și, cu o ușurință pe care

tradiționalul tîrg săptămînal: orașul își oferea produsele satelor. Țăranii umpleau piața, birturile și cafenelele din jurul ei. În fum gros de țigară, discutau aprins despre viață, despre grijile și problemele lor.

De pe pedestalul său D'Artagnan veghea piața. Privea noua viață a orașului drag, care are multe greutăți, dar e hotărît să le învingă.

L. Volodin

În drum spre Amalteea

11.

Nuvelă de aventuri și iluzifico-fantasice de A. și B. STRUGAŢKI

(Urmare din numărul trecut)

10.

Toate compartimentele locuite ale navei erau etanșe. În cazul unei perforări meteorice, alimentarea lor cu aer se oprea automat pînă ce plasturile de smoală, stratul de căptușeală viscoasă și rezistent, nu astupa gaura. Iurkovski examină cabina încă o dată și observă că pata neagră a spărturii lu-este argintiu.

„Uite, gîndi el. Cineva a și sudat spărtura. Foarte bine. Altfel, expuși la o presiune așa de mare, plasturii de smoală ar fi fișnit, pur și simplu, înăuntru“. Stîmse lumina și ieși pe culoar. Abia acum simți oboseala, o greutate ca de plumb în tot corpul. „Ei, drăcie, să știi că m-am ramolit!“ Simți cum cureaua microfonului îl apăsă la gît. Era limpede. Căderea înceta. Peste cîteva minute greutatea se va dubla și deasupra navei vor exista zece mii de kilometri de hidrogen comprimat iar dedesubt șazeci de mii de kilometri de hidrogen foarte dens, lichid și solid. Fiecare kilo-

gram al corpului va cîntări, atunci, două kilograme și chiar mai mult. „Sărmanul Charles, gîndi Iurkovski. Sărmanul Mișa“.

— Valdemar! strigă Mollard din spate. Valdemar, ajută-ne să aducem supa. E grozav de grea.

Iurkovski se întoarse. Danghe și Mollard, roșii la față și transpirați, scoteau pe ușa băcărtăriei o mîsuță pe roțile care se legăna greoi. Pe mîsuță abureau ușor trei castrone.

Iurkovski porni în întîmpinarea lor și, deodată simți cum din cauza greutății abia mai poate înainta. Mollard îni încet și se lăsă pe podea. Deodată, „Tahmasib“ se opri. Greutatea devenea insuportabilă. Bikov privi la Mollard.

— Prințul ăsta are să ne fie fatal — rosti el. Dacă-l consumăm n-o să ne mai putem ridica. O să ne strivească, înfelegți?

— Drape, exclamă Danghe, inciudat. Uite e-am uitat de greutate.

Mollard zăcea cu ochii închiși, respirînd greoi.

— Să mîncăm bulionul, propuse Bikov. Dar nimic solid. După care îl fixă pe Mihail Antonovici și zîmbi silit.

— Băgați de seamă, nici o bucatică, mai repede el.

Iurkovski apucă polonicul și începu să

servească bulionul în farfurii. Mînceau cu toții în tăcere. Mollard se ridică cu greu și se așeză din nou.

— Nu mai pot, spuse el. Iertați-mă, dar nu mai pot.

Bikov lăsă lingura din mînă și se ridică. — Recomand tuturor pasagerilor să se culce în amortizoare, rosti el.

Danghe dădu din cap, sceptic.

— În definitiv, cum vă e voia, continuă Bikov. Dar pe Mollard să-l culcați neapărat în amortizator!

— Dar unde-i Ivan? — întrebă Iurkovski.

— Stă de veghe, răspuse Bikov, după care apucă crăcioara cu resturile de supă și porni spre trapă, călcînd greoi, cu picioarele parcă țepene. Iurkovski, livid, cu buzele supte, îi remarcă spinarea încovoiată.

Danghe privea fix la timonier.

— Ce faci dumneata acolo, în cabină? întrebă el.

— Ar mai fi o șansă — șopti timonierul abia perceptibil.

— Șanse există întotdeauna — replică Danghe. Mai concret, te rog.

— O șansă neînsemnată — mai spuse Mihail Antonovici. Zău băieți, trebuie s-o iau din loc.

— Dar ce fac ei acolo? întrebă din nou Danghe. Ce învîrtesc Leoșka și Ivan?

Planetocarul fonic „Tahmasib“, condus de căpitanul Bikov, se află în drum spre Amalteea pentru a veni în ajutorul unor cercetători cosmici amenințați de foamete. În apropierea lui Jupiter planetocarul suferă o avarie și se cufundă, treptat, în abisul de hidrogen al uriașei planete. Pînă la urmă cosmonauții reușesc să oprească căderea navei.

Mihail Antonovici privi nerăbdător spre trapa cabinei.

— Nu vrea să spună — șopti el. — Nu vrea să vă dea speranțe zadarnice. Alexei speră e-o să scăpăm. S-au apucat să transforme sistemul curselor magnetice... Și-acum, lăsați-mă în pace, vă rog! — strigă cu o voce subțire, pătrunzătoare, după care, cu chiu cu vai, se sculă și se țiri spre cabină.

Iurkovski porni spre ieșire. Pe navă nu erau decît trei costume pentru suprasarcini, costumele personalului însărcinat cu navigația. În timpul accelerației, pasagerii trebuiau să stea culcați în amortizoare.

— Imi aduc aminte că la cursuri eram supuși la supra-suprasarcini m-mari, bișui Iurkovski. Trebuia să ne d-descotorosim de g-greutate.

— Adevărat — răspuse Danghe. Am și uitat. Da' ce-i cu povestea aia cu mirdeni?

— Grozavă, așa-i? Timonierul n- nostru luase, fără știrea c-căpitanului, c-cîteva borcane care i-au explodat în v-valiză.

— Nu mai spune! exclamă Danghe. — Iarși? Ce mai mînceau!

— Contrabandist de-a binelea! Noroc că lui Bikov nu-i arde acum de asta.

— B-bikov, probabil, n-a aflat încă — rosti Iurkovski.

„Și nu va afla niciodată“, gîndi el. Tăcînd un timp, apoi Danghe luă jurnalele cu observații și începu să le răsfoiască. Calculară cîteva timp, apoi porniră să se ciorevătăscă în legătură cu asaltul meteoricilor.

CIOCOLATĂ DELICIOASĂ
BOMBOANE AROMATE
BISCUȚI FRAGEZI

GĂSIȚI
LA
MAGAZINELE
COOPERATIVELOR
DE CONSUM

NOILE UNIFORME ȘCOLARE

**Frumoase, practice, comode,
rezistente.**

Se pot cumpăra și cu plata în rate

COMPLEXUL PENTRU
INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

C. I. L.
BRAILA

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RĂȘINI DE UREOFORMALDE-
HIDĂ DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICATE

ECONOMICE, STABILE, GROSIMI UNIFORME, RANDAMENT
SPORIT LA CROIRE, PERFECT PLANE, FORMATE PRACTICE,
SE POT FURNIRUI etc.

Domenii de utilizare:

MOBILIER, PLAFOANE, PEREȚI DESPĂRȚITORI, AMENA-
JĂRI INTERIOARE, VAGOANE TRAMVAIE, LAMBRIURI,
CONSTRUCȚII NAVALE etc.

Greutate specifică 60 kg/mc. Grosimi : 8, 12, 16, 19, 22, 25 mm
Formate : 1.830/3.660, 1.830/1.830 mm, 2.440/1.830, 1.220/1.830 mm

STOFE
de **CALITATE**

I.I.S. LIBERTATEA

BOGAT ȘI VARIAT SORTIMENT
DE DESENE ȘI CULORI

SIBIU

Danghe pretindea că ar fi un grup izolat, în timp ce Iurkovski susținea că ar fi un inel.

— Un inel al lui Jupiter? pufni Danghe, disprețuitor.

— Bineînțeles — spuse Iurkovski. Am bănuț asta mai de mult și uite că acum m-am convins.

— N-ai dreptate — replică Danghe. Nu poate fi inel. Cel mult o jumătate de inel.

— Fie și jumătate de inel — căzu de acord Iurkovski.

— Kangrain e băiat priceput — reluă Danghe. Calculele lui sînt cum nu se poate mai precise.

— N-ai crede, ripostă Iurkovski.

— De ce?

— Pentru că temperatura crește vizibil mai încet, explică Iurkovski.

— Asta-i o iluminare lăuntrică de tip neclasic, îl contrazise Danghe.

— Da, neclasic.

— Kangrain nu putea să țină seama de asta — continuă Danghe.

— Trebuia să țină seama! exclamă Iurkovski. — Despre asta se discută de o sută de ani! Trebuia să țină seama!

— Ti-e pur și simplu rușine. Te-ai certat atunci la Dublin cu Kangrain și acum ți-e rușine.

— Da' netot mai ești! reluă Iurkovski.

— Am ținut seama de efectele neclasice!

— Știu asta.

— Dacă știi, de ce mai îndrugi baliverne?

— Nu zbigera așa la mine! Ai ținut seama de efectele neclasice, dar prețul lor, uite, îl vezi acum singur.

— Asta-i prețul tău! se supără Iurkovski.

— Nu te-ai ostenit măcar să citești ultimul meu articol.

— Bine, bine — spuse Danghe. Nu te supăra. Mi-a înțepenit spatele.

— Și mie, oftă Iurkovski.

— Se întoarce pe burtă și se ridică în patru labe. Nu era deloc ușor. Se întinse pînă la periscop și privi.

— U-uite-t-te! — strigă el.

Incepură să privească prin periscop.

„Tahmasib“ inota într-un vid iluminat în roz. Nu se zărea nimic pe care privirea să se poată opri. Doar o lumină roză, omogenă, parcă ar fi privit, de aproape, un ecran fosforescent. Iurkovski rupse tăcerea:

— De-a dreptul plictisitor!

— Își îndreptă pernele și se culcă din nou.

— Așa ceva n-a mai văzut nimeni — rosti Danghe. Asta-i lumina hidrogenului metallic.

— Observ-vațiile astea nu fac un b-ban — răspunse Iurkovski. Ce ar fi să a-adaptăm periscopul la spectrograf?

— Prostii, ripostă Danghe, de abia mișcîndu-și buzele.

Se țiri pe pernă și se culcă și el pe spate.

— Păcat — reluă după un timp. Cînd te gîndești că așa ceva n-a mai văzut nimeni, niciodată...

Deodată, Danghe tresări, se sprijini în cot și își plecă fruntea, ciulind urechile.

— Ce-i cu tine? îl întrebă Iurkovski.

— Ssst! Ascultă!

Iurkovski ciuli și el urechile. Un sunet grav, abia perceptibil creștea de undeva în valuri, după care amuți asemenea biziului unui bondar gigantic.

— Ce-o mai fi și asta? — întrebă nedumerit Danghe.

— De unde să știu — răspunse Iurkovski cu jumătate de gură, reasezîndu-se. Poate motorul?

— Nu, sunetul venea dintr-acolo.

Și Danghe arătă în direcția periscopelor și ciuli urechile din nou, pentru că vuietul crescînd se auzea din nou.

— Să privim afară — propuse Danghe.

Giganticul bondar amuți din nou, dar după numai o secundă se auzi iarăși. Danghe se ridică în genunchi și privi prin ocularul periscopului.

— Ia te uită! — strigă el.

Iurkovski se țiri și el spre periscop.

— Formidabil! — strigă din nou Danghe.

In romînește de ION HOBANA

(Va urma)

PRACTICE • FRUMOASE
IGIENICE • CONVENABILE

TRICOTAJE
din
BUMBAC

pentru adulți și copii
Modele, contexturi
și culori diferite

BLUZE • JACHETE
SCAMPOLOURI • VESTE
CAMAȘI • ARTICOLE
DE LENJERIE

Recomandări: Produsele se spală în apă caldută în care se adaugă puțin „Alba lux“ (o lingură la 5 litri apă). Se clătesc în apă caldută și apoi rece. Se storc prin presare. Nu se usucă prin alinare și nici pe sobă sau calorifer.

Cine pleacă la Tokio?

Acum când ne mai despart doar câteva săptămîni de ziua solemnă a deschiderii Olimpiadei de la Tokio, această întrebare este la ordinea zilei. În ce-i privește pe gimnaștii sovietici, răspunsul poate fi dat.

Nu numai trei grații...

Cele „trei grații” ale gimnasticii feminine sovietice sînt bine cunoscute:

Larisa Latînina, de două ori campioană olimpică absolută și de două ori campioană mondială absolută, pleacă la Tokio cu șanse foarte mari. Ea a împlinit între timp 29 de ani, dar, cum spune antrenorul lotului feminin, Taisia Demidenko, acești ani nu i-au răpit nimic ci, dimpotrivă, i-au adăugat măiestrie, experiență și siguranță.

Polina Astahova, supranumită „mesteacănul rus” datorită grației și feminității cu care execută exercițiile, se prezintă la Tokio cu o carte de vizită excelentă: ea a cîștigat multe întreceri internaționale de mare anvergură.

Sofia Muratova, la care anii se numără cu medaliile de aur cucerite în nenumărate rînduri, strălucite de multă vreme în fruntea gimnastelor sovietice. Nu mai departe decît în iulie, Sofiei Muratova i s-a înmînat din nou cupa de cea mai bună gimnastă sovietică.

Lotul feminin mai cuprinde și alte componente valoroase. **Tamara Manina**, al cărei stil foarte personal este caracterizat de bunul gust și plastică mișcărilor; belorusa **Elena Volcețkaia**, care s-a afirmat în ultimul timp cîștigînd cîteva concursuri (posedă o spectaculoasă manieră acrobatică de lucru, mult sînge rece și o solidă pregătire fizică); **Tamara Liu-**

lina-Zamotailova, „mignona din Voronej”, care și-a revenit complet după trauma căpătată la genunchi, pleacă cu ambiții mari și justificate; „rezerva” **Liudmila Gromova** este o gimnastă tînără cu perspective promițătoare.

Numărul 1, 1 bis și celelalte

Numărul 1 al lotului masculin este, indiscutabil, marele **Boris Șahlin**. Forma excelentă în care se află, energia și fantezia-i nesecată, fenomenalul simț al gimnasticii cu care este înzestrat au făcut inutilă verificarea preolimpică a lui Șahlin. Campion absolut al Olimpiadei de la Roma, kievleanul Boris Șahlin are toate datele să repete la Tokio marca-i performanță.

Alături de Șahlin, **Iuri Titov**, alt reprezentant strălucit al școlii de gimnastică din Kiev, intruzează experiența și măiestria. Dacă putem spune așa, el este numărul 1 bis al lotului masculin. Îl recomandă titlul de campion mondial absolut, nenumărate alte titluri interne și internaționale. Și îl mai recomandă voința-i fenomenală, dragostea pentru disciplina aleasă: accidentat serios la coloana vertebrală, Iuri Titov este acum același maestru desăvîrșit, deși specialiștii nu mai credeau posibilă întoarcerea lui la gimnastică.

După ei vin cei doi Viktori — **Viktor Lisițki**, moscovitul de 25 de ani care într-un răstimp scurt a urcat toate treptele pedestalului de onoare și **Viktor Leontiev**, cu un an mai mic, urmașul lui Albert Azarian la dificila probă a incelelor unde este aproape imbatabil; **Valeri Kerdelidi**, care are un stil asemănător cu al lui Șahlin și, deci, foarte multe șanse; **Iuri Tapenko**, care lucrează atît de degajat și frumos încît nici nu lasă să se observe uriașele eforturi cerute de complexitatea exercițiilor incluse în programul său.

Cu reprezentanți atît de valoroși și atît de desebîți între ei, cele două loturi — feminin și masculin — de gimnastică ale U.R.S.S. vor putea avansa la Tokio pretenții justificate la primele locuri.

Așa se vor îmbrăca „olimpicii” sovietici

OMUL DE ACUM 30 000 DE ANI

Presă din U.R.S.S. a adus vestea unei descoperiri senzaționale făcute acum cîteva zile de savanți sovietici. O expediție a Institutului de arheologie al Academiei de Științe a U.R.S.S., condusă de profesorul Otto Bader, a dat de urmele... unui om de acum 30.000 de ani!

Săpăturile, începute cu cîva timp în urmă la Sunghir pe șoseaua Moscova-Gorki, au scos la iveală resturile unei așezări omenești din epoca paleoliticului superior. Într-un mormînt străvechi antropologii au găsit mai înții craniul, apoi, după căutări minuțioase, și scheletul, foarte bine păstrat, al unui om care a trăit acum 30.000 de ani!

După cum afirmă profesorul Bader, această importantă descoperire va da specialiștilor posibilitatea să-și facă o idee foarte exactă despre înfățișarea strămoșilor noștri care au trăit în epoca de piatră. De altfel, cunoscutul sculptor antropolog Mihail Gherasimov, invitat urgent la fața locului, a și făcut cîteva precizări: scheletul aparține unui bărbat de 50—55 de ani, voinic, de statură mijlocie.

Prof. Gherasimov și-a fixat ca termen un an pentru a reconstitui capul omului găsit la Sunghir.

Aumădoare, pe strada Trubnaia

Fabulosul doctor Aumădoare nu se mulțumește numai să îngrijească animalele, el le cunoaște limba, dă pacienților săi sfaturi utile, îi învață ce trebuie să facă și ce nu.

Păcat că acest doctor bun nu există decît în cărțile de povești. Cu toate acestea orice om care iubeste animalele are ceva din doctorul Aumădoare. Dar ar putea el, în acest caz, să vindece animalele? Nu, bineînțeles; dragostea și generozitatea nu ajung. Trebuie să fii medic cu adevărat și să înțelegi cît de cît limba animalelor.

Ei bine, Aumădoare există. Numai că nu este un om, un medic, ci un colectiv întreg de medici pe cît de inimoși pe atît de pricepuți, care se numesc „clinica veterinară”.

La Moscova, acest „doctor” poate fi găsit pe strada Trubnaia, chiar în centrul orașului. Acolo primește vizita numeroșilor și foarte diferiților săi pacienți: canari minuscule și lebede magnifice, pisici grațioase și cîini uriași. Doar elsfantul este vizitat „la domiciliu”.

Un nou tratament

Metoda tratamentului prin foame este foarte veche. Influența binefăcătoare a „posturilor” asupra organismului omenesc e amintită încă în vechi tratate.

Azi se știe precis că multe boli sînt legate de tulburările survenite în metabolism din cauza unei alimentații greșite sau prea abundente. Aproape în toate țările s-au publicat lucrări care recomandă metoda tratamentului prin nemîncare.

Foarte îndeaproape se ocupă de această metodă profesorul sovietic A. Bakulev. El o aplică, cu rezultate remarcabile, în clinica sa. „Bazindu-ne pe metodele moderne de cercetare clinice și biologice, ne-am străduit să determinăm nu numai eficiența terapeutică a tratamentului prin foame ci și caracterul lui inofensiv pentru organism” — scrie acad. Bakulev într-un articol din săptămînalul „Nedelea”.

Tratamentul este aplicat în primul rînd în maladii care, prin însăși natura lor, îl fac obligatoriu: inflamațiile acute ale pancreasului. În clinica prof. Bakulev 275 de bolnavi de pancreas au fost vindecați printr-un sever regim de foame aplicat 10—12 zile, în care timp bolnavii n-au consumat decît apă minerală de Borjomi, pînă la doi litri pe zi.

Rezultate la fel de bune au fost dobîndite și în tratamentul bolnavilor cu inflamație acută a veziculei biliare, cu ulcere stomacale cauzate de o alimentație incorectă și abuzivă.

C. I.

Pledoarie pentru coafura „coadă de cal”?

Aflați că...

...înghețata a apărut pentru prima oară pe masa împăratului roman Neron, în anul 62 înainte erei noastre. Vrînd să-și uimească oaspeții, Neron a poruncit să se amestece suc de fructe cu miere și zăpadă și combinația obținută să se toarne în cupe. Zăpada pentru înghețată a fost adusă de alergători speciali din virfurile munților Apenini.

...cel mai mare ghețar a fost observat în februarie 1963 la nord de marea Ross (65 grade latitudine sudică, 150 grade longitudine vestică). Dimensiunile gigantului plutitor: lungimea 145 de kilometri, lățimea 40 de kilometri și înălțimea 30 de metri.

...îngă orășelul algerian Sidi-bel-Abbes există un lac neobișnuit. Apa lacului poate fi folosită la scris exact ca cerneala. Lacul este alimentat de două riuri, — unul bogat în săruri de fier, celălalt în produse rezultate de pe urma putrezirii resturilor de vegetale și animale. Amestecîndu-se, apele celor două riuri formează un lichid foarte asemănător cu cerneala.

...cel mai răspîndit fruct din Somalia este papaia. El crește pe un copac cu o formă originală: copacul are în vîrf o umbrelă de frunze mari prinse de crenguțe lungi. Fructele papaia, care au o coajă destul de groasă galbenă sau galbenă-verde, atîrnă nu pe crengi, ci pe trunchi.

La tropice papaia sînt la fel de prețuite la desert ca și bananele. Prin forma și gustul lor aceste fructe amintesc de pepenele galben de la noi.

(Din „Ogoniok”)